GENEL-İŞ

emek

onbeş günlük işçi gazetesi

Türkiye genel hizmetler işçileri sendikası yayın organıdır

SAYI: 199

24 temmuz kutlanmayan işçi bayramı

SEÇİMLER SIKIYÖNETİM ALTINDA YAPILMAMALIDIR...

İŞÇİLERİ MEMUR YAPMAYA ÇALIŞAN ZİHNİYETE KARŞI MÜCADELE EDECEĞİZ

İŞÇİ

TÜSTAV

grafik stüdyo S 17 14 02

Yorum

OYUN ÜSTÜNE OYUN!..

24 Temmuz bir kaç bayramın bir arada kutlandığı bir gündür. Açık bir ifadeyle kutlanması gereken desek daha yerinde bir yargıya varmış oluruz. Bunların arasında İşçi Bayramı da vardır.

24 Temmuz 1963 tarihinde 274 ve 275 sayılı Sendikalar Kanunu çıkmış ve o tarih Türk işçi sınıfının demokratik mücadelesinin bir aşaması, bir sıçrama noktası olmuştur. Gelin görün ki, günümüzde bu bayramın hiç bir anlamı kalmamıştır. Sermaye iktidarı, çeşitli düzenbazlıklarla işkollarını daha da çoğaltarak, işçileri parçalamak ve örgütlenme kuvvetini zayıflatmak suretiyle kendi göbeklerini biraz daha şişirmek için, çeşitli oyunlar hazırlamaktadırlar. Onun içindir ki bayram yapamıyoruz.

Bu oyunları bütün açıklıklarıyle gören işçiler, başka bir patron oyunuyla memur yapılmak isteniyorlar. Eğer işçiler memur olurlarsa o zaman bazı hakları kısıtlanmış, grev ve toplu sözleşme hakları ellerinden alınmış olacak ki, bu da göbeği şişkinlerin düdüklerini veya -halkın yakıştırdığı anlaında- kavallarını daha bir kuvvetlice öttürmelerine yarayacaktır.

Cumhurbaşkanımızın veto ettiği orman affını görüşmek için olağanüstü toplanan Meclis, Demokrasiyi kendi bildikleri gibi yorumlayanların ve kendilerinden başkalarının konuşmalarına, hatta söz haklarına ipotek koyanların en son çare olarak da işçilerin oylarına ipotek koyma çabaları hızlanmış durumdadır. İşçi - memur ayrımı sorunu çözüm beklerken, içerdeki on binlerce hükümlü gözünü, kulağını Meclise çevirip pür dikkat kesilirken. Dernekler Kanunu ortada bırakılmış iken ve daha bir çok sorunlarımızın raflara kaldırıldığı bir sırada bir başka oyun daha oynanıyor ve Ankara, İstanbul gibi iki büyük kentimizde Sıkıyönetimin devamı kararı alınıyor. Sıkıyönetim olan bir ülkede Demokrasinin ne ölçüde yürüyeceğini ve seçimlerin ne denli güven verici olacağını bilmemek mümkün değildir...

Bu izah etmeye çalıştıklarımızı ister **«OYUN ÜSTÜNE OYUN»** olarak kabul edin, isterse **«OY'UN ÜSTÜNE OYUN»** hepsi de aynı kapıya çıkar. Yalnız unutulmaması gereken önemli bir şey var. Hatırlatmakla neşenizi kaçıracağız ama, söylemek de vazifemiz:

Bugün oyunu siz oynuyorsunuz; seçimlere kadar da oynayabilirsiniz. Ama Seçim sonrası oynamak sırası halka gelecektir. Halk oynayacak, işçi oynayacak, memur, esnaf, dar gelirli vatandaş oynayacak... Fakat sizin gibi elleri başkalarının cebinde olarak değil, masa başlarında ve kulislerde değil, halk meydanlarında davulu - zurnası ile, tulumu ile, bağlaması ile ve de elleri havada oynayacaklar. Bu da kendilerinden yana olanların, iş başına gelmesiyle mümkün olacaktır.

Genel-iş emek

GENEL-İŞ EMEK

Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası Yayın Organıdır.
1 AĞUSTOS 1973
YIL : 9 — SAYI : 199
FİYATI : 50 KURUŞ

Genel - İş Sendikası Adına sahibi Abdullah BAŞTÜRK
Genel Yayın Müdürü : Ertan ANDAŞ
Yazı İşleri Müdürü : Doğan ARASLI
Bu Sayıda Sorumlu Müdür : Avni ÜZGÜREL
Genel-İŞ Emek'in bu sayısı Ağaç - İş Matbaasında dizilmiş, Genel-İş Basın Bürosunda tertip edilmiş. Filmler Torunoğlu Ofset Tesislerinde hazırlanmış ve Tercüman Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş. tesislerinde basılmıştır.

Genel - İş Emek Basın Ahlâk Yasasına Uyar

SEÇİMLER ÜZERİNE

Ş. Koç. «Seçimler, yutturmacı tutumun muhasebesinin yapılacağı bir Forum olacaktır.»

M.ŞÜKRÜ KOÇ

Önümüzdeki Ekim ayında yapılacak genel seçimler, Türkiye için olaganüstü önem de bir halk oylaması niteliğinde olacaktır. Seçimlerin bir önemi, her demokratik toplumda olduğu gibi, bizde de önümüzdeki dört yıl içinde, ülkeyi kimin yöneteceğinin belirtilmesi fırsatının halk tarafından kullanılması olacaktır. İkinciside 12 Mart 1971'den beri süregelmekte olan «özel rejim»in sona ermesi için en uygun ortamın ortaya çıkarılmasıdır.

Bu dönemde, Türkiye'de, siyasal partiler arasında değişik görüntüler kamuoyunun yargısına sunulacaktır. 1960'da sona eren Demokrat Parti'yi yeniden canlandırdıkları iddiasında bulunan bir kadro, kendisini halkın tasvibine sunacaktır. Bizzat eski Cumhur başkanı Bayar'ın himayesinde bulunan bu hareket, arkasına, tıpkı 1945'lerde olduğu gibi, Anadolu eşraf ve ağalarını alarak, AP.'nin karşısına çıkmaktadır. AP., gerçi eski demokratların oylarını geniş ölçüde temsil etmektedir, fakat, ekonomik ve sosyal politikalarında, Anadolu eşraf ve ağalarından çok, yabancı sermaye ile bütünleşen sanayici ve finans kapital gruplarının sözcüsü durumuna gelmiştir. AP. geçen seçimlerden sonra, böyle bir değişi khüviyetle karşımuoyunun önüne çıkacaktır.

CHP ise, 1969'dan sonra yeni bir doğum daha yapmıştır. Bu doğum, aslında, 1966'larda başlayan ayrışımın bir çeşit devamı niteliinde olmuştur. Sermaye ve toprak zenginlerinin, klâsik kitle partisi CHP içindeki temsilcileri, partinin kendisine yeni bir politika benimsemesinden sonra, artık CHP içinde barınamıyacaklarını anlıyarak, son hurıçlarını yapmışlardır. Bu arada, sermaye sınıflarının «en güvenilir muhalefet lideri» olarak kabullendikleri İsmet Paşa da, partiden ayrılmıştır. Böylece, kimisine göre partiyi zayıflattığı, kimisine göre de güçlendirdiği iddia edilen İsmet Paşa, muhtemelen seçimlerde CHP.ye karşı olan grupları destekliyecektir.

Öte yandan, CHP. yeni bir görüntü ve yeni bir kadrolaşma oluşumu geçirmektedir. Acıkça, kendisinin, işçileri, köylüleri, küçük üretici, esnaf ve sanatkârları temsil etmek istediğini, yani, küçük burjuva ve işçi sınıfına dayalı bir Sosyal Demokrat parti karakteriyle seçimlere gideceği anlaşılmaktadır.

Bu arada, Türkiye'de, güçlü bir sağcı parti daha yarışa katılmaktadır. Bu da, şimdiye kadar AP içinde politika yapan aşırı dincilik taraftarı olduğu bilinen kadroların yeni bir siyasal parti olarak kendini göstermesiyle teşekkül etmektedir. Bunlar, kültürde dinci, sağcı olmakla birlikte, ekonomik politikada milliyetçi, daha çok devletçi ilkeler üzerinde yürüyen bir görünüş tedir. Her ne kadar, 12 Mart sonrasının «özel rejimi» içinde, bu gruplar fazlasıyla baskı altında bulundurulmadıysa da, Demirel'ci AP.ye karşı biriken muhalefet duygularını, bu yeni partinin, MSP.'nin kullanmaya çalışacağı anlaşılmaktadır.

Önemli faktörlerden biri si de, AP.nin, 1969'da halktan aldığı iktidar yetkisini kullanamayışıdır. Hemen her parti, AP.ye şu soruyu soracaktır: 260 milletvekili ile Parlamentoya girdiğiniz, 12 Mart'dan sonra bile çoğunluğu elinizde bulundurduğunuz halde, halkın emanetini niçin kullanıp, iktidar olamadınız?

Bunun cevabını vermek, elbette AP için pek de kolay olmayacaktır. Çünki, aslında, 12 Marttan sonraki «özel rejim»de, AP.nın siyasal kadroları değil, sermayenin ekonomik güçleri iktidar olmuştur.

Bu nedenle, bir süre, sermaye sınıfları, siyasal kadroları iktidarın dışında tutmak ve 1971 öncesi beceriksizliklerini, anarşik ortam yaratıcı, kardeşi kardeşe vurduran havayı teşvik edici tutumlarından ötürü yönelen eleştireleri unutturmak taktiğini izlemiştir.

Geçen iki buçuk yıllık iktidar döneminde tarım ürünlerine uygulanan taban fiat politikası ile köylü kesiminde doğan hoşnutsuzluk AP.yi epeyce düşündürecektir. Karma hükûmetin başına AP.ye dayanarak, fakat sermaye sınıflarının güvenini kazandığı için getirilen Naim Talu, köy oyları üzerinde olumsuz sonuçlar domasına yardım edecektir.

Aydın kesiminde ise, 12 Marttan sonraki dönem hakkında belirli bir hüküm mevcuttur. Bunlar, Anayasal hak ve özgürlüklerin. o Anayasa yürürlükteyken kullanılmış olmasını suç sayan bir yönetim hakkında ve bu yönetimin siyasal sorumlularıyle ilgili olarak, elbette bir yargıya varmışlardır. Şimdiye kadar, sandık başına gitmeyen bu grupların, bu kez önemli bir istekle seçime katılacaklarını beklenebilir.

Bütün bu panoramik görüntü içinde, aslında, Türkiye'de iktidarın kimin tarafından ve hangi politika ile kullanılacağının tespiti seçimlerin başlıca önem taşıyan sonucu olacaktır. Ayrıca, demokratik düzene dönüş için halk oylaması (referandum) niteliği de taşıyan bu seçimler de, geniş çapta, önümüzdeki dört yıldan başka, Anayasa ve kanunlarda yapılan değişikliklerle kurulmak istenen düzenin tartışması da yapılacaktır. Siyasal iktidarın demokratik olmayan usuller ve organlarla paylaşıldığı geçen dönemden hoşnut olanların çok küçük bir azınlık olduğunu söylemek mümkündür. Hayat pahalılığı ve sık sık başvurulan devaluasyonlar sonucu, Türk ekonomisi hacimsel büyümeler göstermesine rağmen, kalkındırıcı ve refah getirici niteliğini yitirmiştir. İşçisinden köylüsüne, küçük esnafından memuruna kadar, toplumun büyük çoğunluğunu teşkil eden gruplar, sıkıntı içindedir.

Ekonomimizin bu sıkıntılı görünüşü ile Partilerüstü Hükûmet modelinden kalkınma, reform, halk yararına yasalar beklemenin doğru olamıyacağı kanısı arasında paralellikler kurmak kolaydır. Reform adı altında çıkarılan yasaların toplumumuzun hiç bir büyük kitlesine mutluluk ve refah getireceğine inanmak mümkün değildir. Onun için, «Yaptık oldu» demekle, reform yapılamıyacağını herkes bilmektedir.

Seçimler bu yutturmacı tutumun da muhasebesinin yapılacağı bir Forum olacaktır.

Seçmen kartlarının dağıtımına başlandı

Yüksek Seçim Kurulu bir bildiri yayınlayarak seçmen kartlarını alamayanların 14 Ekim günü oy vermeye gittiklerinde sandık kurulları başkanlarından kartlarını isteyip oylarını kullanabileceklerini belirtmiştir.

Bildiriye göre 4 Temmuzda kesinleşen seçmen kütüklerine uygun olarak düzenlenen kartların taahhütlü posta ile veya görevliler tarafından elden dağıtımına başlanmıştır. Ancak seçim gününe kadar kartları kendilerine ulaşamayan kimselerin seçim günü sandık kurulu başkanına başvurarak kartını alabileceği, böylece oyunu kullanabileceği bildirilmiştir.

Kartlarını kaybedenlerin nüfus hüviyet cüzdanı ibrazı suretiyle oy kullanmalarının mümkün olduğu da bildiride ifade edilmiştir.

Beslenme uzmanı Doç. Dr.

Hükümetin sıkıntısını d

Pirinç fiyatlarının hızla yükselişi ve bir taraftan da yabancı ülkelerden ithal edilen bir tür pirincin ucuz fiyatla halka satılması dolayısıyle bazı büyük kentlerimizde kuyruklar belirmesi küçük merkezlerde parti başkanları ve kaymakamların hırpalanmasına kadar varan olaylar dolayısıyle, pirinç çevresinde koparılan gürültünün yerinde olup olmadığını aydınlığa çıkarmak amacıyla Besin ve Beslenme Uzmanı Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk'le yaptığımız bir röportajı aşağıda yayınlıyoruz.

Koçtürk, bütün olup bitenleri yoksulluk, yetersiz bir yönetim ve çağdaş bilginin halktan esirgenmesi dolayısıyle ortaya çıkmış çağdışı bir gelişme olarak nitelemekte ve muhabirimizin sorularını aşağıdaki şekilde cevaplamış bulunmaktadır.

DARLIĞIN SEBEBİ

SORU — Pirinç darlığının ve fiyatların kısa sürede hızla yükselmesinin sebepleri nelerdir?

CEVAP — Türkiye'de 1969 yılından bu tarafa başta besin maddeleri olmak üzere tüm ihtiyaç maddelerinin fiyatları görülmemiş bir hızla artmaktadır. Bunun nedenlerini iyi biliyoruz. Sermaye çevreleri, endüstrileşmek için gerekli sermaye birikimini sağlamak için ellerinden geleni yapıyor, olağanüstü şartlardan yararlanarak, yoksul kitlelerini adeta soyuyorlar. Yalnız pirinçte değil, ette sütte yumrtrtada meyva sebzelerde büyük oyunlar dönmekte sağlıklı çoğunluğu böylece sömüren çevreler, yatağa düşmüş hasta vatandaşın yakasını da bırakmayarak onu da ilâç harcamaları üzerinden istismar etmektedir. Türkiye'de gözünü açan her vatandaş, bezikten mezara kadar sömürülmeyi göze almak zorundadır.

SORU — Pirinç fiyatlarının yükseliş sebebi nedir?

CEVAP — Olayı yalnız pirinç açışından incelemek yanlış hiç değilse eksik olur. Fakat sizin meseleyi yalnız pirinç açısından ele almak istediğiniz anlaşılıyor. İsteğinize uyarak konuyu dar açıdan ele alalım Kanımızca bu, Erim ile başlayan hükümetlerin izledikleri taban fiyatları politikasının doğal bir sonucudur. Çeltik üreticilerine geçmiş yıllar da maliyetin altında taban fiyatları ödenmiş ve aracıyı, tefeciyi nihayet büyük stokcuları kısa süre içinde zengin etmek için benimsenmiş olan bu politika, üreticileri küstürmüştür.

Kimse bütün yıl çalışıp çabaladıktan sonra, işin için den zararla çıkmak ve bir politik kadronun desteklediği üç beş patronu zengin etmek için çoluk çocuğuyla birlikte ac kalmak istemez. Bu neden le coğunluk çeltik üretiminden vazgeçmiş çalışarak ac kalmaktansa çalışmadan aç kalmayı tenbel tenbel oturmayı tercih etmiştir. Durum böyle olunca üretim azalmış, fiyatlar yükselmiştir. Bu arada bir önceki yıl ucuz fiyatlar pirinç satın alıp stok edenlerin plânladıkları gibi zengin olduklarını ve plânın başarıya ulaştığını söylemek isteriz.

ET VE PİRİNÇ

SORU — Bundan önce et fiyatlarının da ani olarak ve hızlı biçimde yükseldiğini hatırlıyoruz. O zaman halkın tepkisi bu kadar büyük olmamış ve kasap dükkânlarının önünde böylesine uzun kuyruklar biçimlenmemişti. Bir bilim adamı olarak halkın pirince bu kadar ilgi göstermesini doğru ve yerinde bir davranış olarak görüyormusunuz?

CEVAP — Zavallı halk uzun yıllar boyu, korkutulmuş, şaşırtılmış ve yanlış ilkelere göre şartlanmış durum dadır. Bu nedenle et ve pirinç arasında bilimsel verilere ve bulgulara dayalı bir ayrım yapacak durumda değildir.

Türkiye'de izlenen eğitim politikası gerçeklere değil hurafelere değer verdiğinden, ya şayan kuşakların problemlerinden çok binlerce yıl önce yaşamış toplumların geri bıraktıkları çanak ve çomlekle ilgileniyor, bizi izliyecek olan genç kuşakların beslenmeleri biyolojik ihtiyaçlarının karşılanması gibi sorunları üzerine şal örtüp unutmaya veya buz dolabına kaldırıp dondurmaya çalışıyoruz.

Böyle bir ortamda halkın değer ölçülerinin yanlış olacağı et ile pirinç arasında bir ayrım yapamayacağı aşikardır. Bizce et ihtiyacımızın yerli ölçüler içinde karşılanması çok daha önemlidir. Fakat halkın çoğunluğu, işçiler köylüler ve yoksullar etı çoktan unutmuş, bayramdan bayrama et koklamaya alıştırılmıştır. Et patronlar ile onların dümen suyundaki kaypak bilim adamının, bürokrat ve teknokratın besinidir. Çoğunluk daha önce unuttuğu bir besin maddesinin fiyatlarının artışı ile doğal olarak ilgilen memiştir. Pirince gelince bir boş kalori kaynağı olan margarinle hazırlanmış yemekleri insanın midesini şişirdiği için yabancı bir tokluk tevlit eden pirinç, bulgurla yetinenlerin fantazi kabul ettikleri lezzetli bir besin maddesiydi. Halkın ucuz pirincin peşinde koşması, kuyruğa girip saatlerce beklemesi bilimsel bir niteliği olmayan kötü bir şartlanmaya bağlıdır.

Pirinç darlığının birinci nedenini hükümetlerin yanlış taban fiatı tutumuna bağlayan Besin ve Beslenme uzmanı Doktor Osman Koçtürk konuşmasına şöyle devam etti:

Biz dünyanın başka ülkelerinde rastlanmayan ölçüler içinde tahıl tüketen bir toplumuz. Örneğin bir insanın bir yılda tükettiği ortalama tahıl miktarı 250 kiloyu asmış bulunyor. Tahıl ve yağ gibi boş kalori kaynakları XX nci yüzyılın makbul besinleri değillerdir. Bunlar insanın gelişmesine yıpranan dokuların onarılmasına hastalıklara karşı fizisel ve toplumsal direncin artmasına, beyin gücünün gelişmesine yardımcı olamıyorlar. Dikkat edilecek olursa çok tahılla beslenen ve yeteri kadar yüksek değerli protein sağlayamayan toplumların tümünün geri kaldıkları,

Osman N. Koçtürk pirinç sıkıntısının nedenlerini anlattı

yanlış tutumu pirinç oğurdu

bu toplumlarda ortalama ömrün kısa çocuk ölümlerinin yaygın ve yüksek, kol ve kafagücünün yetersiz teknolojinin geri olduğu görülecektir. Pirinç ve buğdayla beslenen Hindistan ile Pakistan'ın, diğer Uzak Doğu ülkelerinin durumu meydandadır. Güney Amerika'nın ve Afrika'nın Mısırla Orta Doğu halkının buğdayla beslenmesi bu bölgeler halkının geri bırakılıp sömürülmelerini hazırlayan biyolojik etkenlerin başında geliyor. Zaten yediği ekmek, bazlama bulgur, makarna olan Türk halkının, bunun yanında bir de pirinç yemesi veya yememesi sonucu etkilemez. Çünki pirinçle buğday kayısı ile zerdali gibi hem beslleyici değer ve hem de görünüş bakımından kardeş ve bir birinin yerini alabilen maddelerdir. Halk bu gerçeği bilmediğinden pirinci yer doldurulamayacak bir besin maddesi zannediyor ve kuyruğa girerek saatlerce bekliyor. Bu durum bu konudaki toplumsal bilgisizlik ve şuursuzluğun belgesi ve doğal bir sonucudur.

SORU — Şu halde hükümetin buğday politikasını değiştirmesi ve pirinç ithaline gitmemesi gerekecektir. Mademki çok buğday yiyoruz. Mademki buğday pirincin yerini tutmakta ve ondan ucuza tedarik edilebilmektedir. O halde neden pirinç ithal ediyoruz?

Paramıza ve dövize yazık değil mi?

CEVAP — İşin bu tarafına ne siz ve ne de ben akıl erdiremeyiz. Türkiye'de bu gibi tasarruflara Rüfailer karışır. Bildiğim kadarı ile Erim' le başlavan Reformcu hükümetler, geçen süre içinde bilime tamamen ters düşen çok garip kararlar almışlardır.

Beyin takımları ile donatılmış olan ilk Erim hükümetinin 1 sayılı kararının Türkiyeye 50 bin ton daha soya yağı ithalini öngördüğünü hatırlıyorum. O tarihte bu kararın yerinde olmadığını basına açıklamıştık. Çünkü halkımızın yağa ihtiyacı yokta. Fafat ABD'nin hemen satılması gereken üretim fazlası soya yağı fazlası vardı. Bu yağ alındı ve et bulamayan yoksul halka, işçiye köylüye yedirildi, parası da ödendi, Bizim satın aldıklarımız, bizim ihtiyacımıza göre değil, başkalarının satmak istedikl'ne bağlı kalıyor kanısındayım. Şimdi de bir takım iş ve dış sermaye çevreleri başka ülkelerdeki pirinç üretim fazlalarının Türkiye'de değerlendirilmesini istiyor olmalı, pirinç gerekli olduğu için değil onların ürünleri alıcı bulsun diye satın alınıyor ve halk adeta kuyruğa girmeye teşvik ediliyor.

Hükümetlerin taban fiyatları politikasının tutarsızlığı dolayısıyle yerli üretim baltalanmış, yerli pirinç fiyatları stokcular tarafından yükseltilmiş, daha sonra da önce 20 bin ton pirinç ithal edildiği yetmiyormuş gibi, şimdi de 44 bin ton daha pirincin Eylül sonuna kadar ithali kararlaştırılmıştır.

Bu iyi hazırlanmış bir oyundur. Margarin fiyatları yükseltileceği zaman da ayni oyunu oynuyorlar. Önce margarin beş on gün piyasadan çekiliyor. Sonra işin öte yanını bilmiyen halk, aman yağsız kalmayayım korkusu ile kuyruklara giriyor, kuyrukların resimleri çekilip gazetelerde yayınlanıyor, sonra bir bakıyorsunuz margarin yeniden pazara çıkmış fakat fiyat artmıştır. Fiyat artışlarına çok alıştığımızdan bunu doğal karşılıyor ve yeni fiyatlara uyuyoruz. Bu böylece gidiyor. 20 yıl önce kimsenin kullanmadığı ve hatta tanımadığı margariner mutfağımızın baş köşesine böylece yerleştirilmiş, zeytinyağı ise içine makine yağı karıştırılarak halkın ve milletlerarası pazarlardaki alıcıların gözünden düşürülmüştür.

Şimdi ayni oyun pirinç ve buğday için oynanıyor. Böylece Türkiye bir üretim toplumu olmaktan çıkarılıp, başkalarının üretim artıkları ile geçinen midesinden yakalanmış ve biyolojik anlamı ile bağımlı bir toplum haline getirilmek isteniyor.

SORU — Türkiye'de bu konulara 20 yıla yaklaşık bir süredenberi sahip çıktığınızı, ışınlandırılmış buğday, Sonra 64, beslenme proğramları, eğitim ve benzeri konularında tutarlı çabalarınız olduğunu biliyoruz. Bu pirinç işini de ayni şekilde savunacakmısınız?

CEVAP — Bu benim görevimdi. Ben bilimsel gerçekleri anlatmayı ve savunmayı kendime iş edindim. Gücüm yettiği kadar bu konuyu da savunacağım. Bizden sonra da savunanlar çıkacaktır. Daha doğrusu halk birçok şeyde olduğu gibi, beslenmeye ilişkin konularda da bilinçlenecektir.

Et fiyatları üzerinde oynanan oyun sırasında işçiler bilinçli tepkiler gösterdiler. Olup biten anlaşılıyor. Demokrasinin fazileti de budur. Esasen bugünki yönetim geçici bir yönetimdir. 14 Ekim den sonra halk yeni temsilcilerini seçecek ve parlamentoyo getirecektir. Bu defa kurulacak olan parlamentonun, iş vere nevrelerinin güven duyduğu kişilerin çoğunlukta olduğu bir parlemento olacağını tahmin etmiyorum.

Halk kendi temsilcilerini getirip parlementoya sokabilirse, o zaman bu oyunların son bulacağına inanıyorum. Şimdilik 4 bin ton daha pirinç ithalini kendi hayvanlarına yedirecek yemi olmayan Türkiye'ye Dünya Bankası kredileriyle Danimarkadan inek ithal edilmesini soya yağı ithaline devam edilmesini, İstanbulda festivaller düzenlenmesini, ilâç oyunlarını ön leyemeyiz. Bugüne kadar yapılanlara dayanan halk bundan sorası için de dayanacak ve birkaç ay daha nasıl olsa direnecektir .Esasen biz Bozkır çocuklarıyız. Bozkırın bitkileri kuraklığa nasıl dayanıklı ise insanları da açlığa susuzluğa, hatta kömür dumanı

Devamı Sayfa 15'te

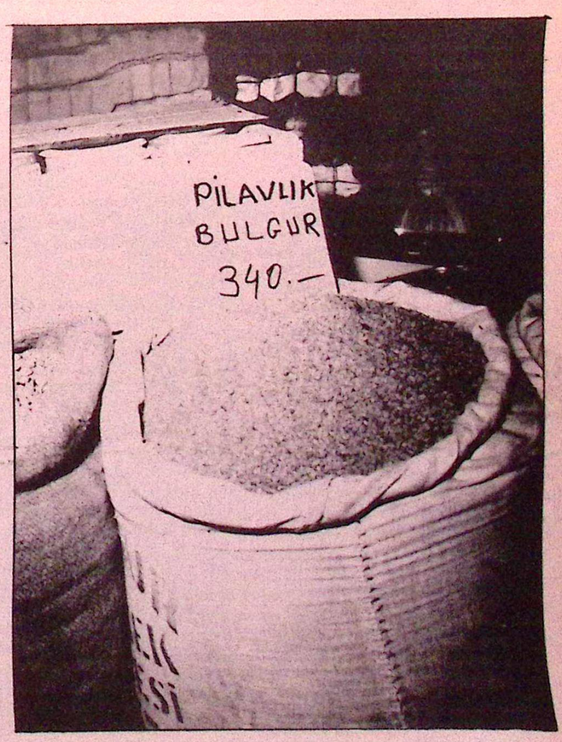

Antalya Şube Kongremiz yapıldı

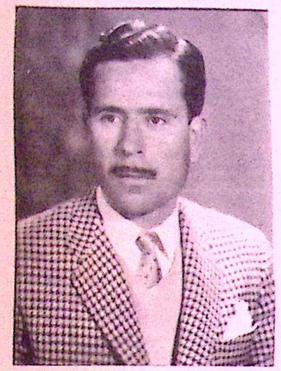

S. Köse «Önümüzdeki seçimlerde oylarınızı sizden yana olan partiye veriniz»

Sendikamız Antalya Şube Kongresi 8 Temmuz 1973 pazar günü yapılmış ve Sabri Köse yeniden Şube Başkanlığına getirilmiştir.

Çok sayıda delege ve işçilerle kalabalık bir konuk topluluğu, Halk Partili parlamenterler ve Halk Partisi Antalya Milletvekili Aday Adayları tarafından ilgiyle izlenen kongrenin ilk konuşmasını Şube Başkanı Sabri Köse yapmıştır. Daha sonra gündem gereğince Divan için seçim yapılmıştır. Yapılan oylama sonucunda Divan Başkanlığına Merkez Temsilcilerimizden Ahmet Bacaksız, Başkan Vekilliklerine Merkez Temsilcilerimizden Cengiz Kandiyeli ve Antalya Belediyesi Otobüs İşletme Amiri Atilla Bey, Katipliklere de Tek Gıda-İş Sendikası Antalya Şube Başkanı Süleyman Sanlı ve Teksif Sendikası Antalya Şube II. Başkanı Hüseyin Kızıl getirilmişlerdir.

Yapılan saygı duruşundan sonra çalışma raporu Şube Başkanı Sabri Köse tarafından okunmuştur. İşçi ve yurt sorunları üzerinde durulan raporda Şubeye bağlı üye lerin çalıştı Belediyelerle yapılan ilişkiler hakkında açıklamalara da yer verilmiştir.

Raporu eleştirmek üzere söz alan üye bulunmayınca, Şube Başkanı Sabri Köse kürsüye gelerek bir teşekkür konuşması yapmıştır. Köse özetle şunları söylemiştir :

«Geçen zaman zarfındaki çalışmalarımız üzerinde eleştiri yapılmaması bizleri hem sevindirmiş hem de üzmüştür. Sevindik çünkü, sizlere yönelik çalışmalarımız da başarılı olduğumuz inancına vardık. Üzüldük çünkü, sizlerin eleştirisi bizlere hız verecektir. Ama biz Sosyal Adalete inanan sendikacılar olarak kendimizi eleştirebiliriz ve hatalarımızı telafi yoluna gidebiliriz.» demiştir.

Antalya Belediyesiyle olan ilişkilere değinen Köse, Belediye Başkanının tutumundan yakınarak özetle şunları söylemiştir : **«Belediye Başkanı geçen Genel Kurulda size bazı vaadlerde bulunmuş ve aynen şöyle demişti : Arkadaşlar yakında Sendikalar Kanunu çıkıyor, hepiniz Sendikalı olacak, işçi olacaksınız. Ben de sizin tencerenize bir lokma yemek katgıda bulunacağım. Sayın Belediye Başkanı o gün söylemiş olduklarını unutmuş olmalı ki değil katgıda bulunmak elimizde olanı da almaya çalıştı. İşçiyi memur yapmak için elinden gele ni yaptı ve Yüksek Hakemler Kurulunun Belediye de bedenen çalışanların işçi olduklarına dair cevap almasına rağmen itibar etmedi ve bir çok işçiyi memur yaptı, bir çoğunu da işten çıkardı. Sizlerden önmüzdeki seçimlerde Belediye Başkanı Avni Tolunay'a oy verilmemesini istiyorum.»** demiştir. Köse'nin bu önerisi oy birliği ile kabul edilmiştir.

Daha sonra Türk-İş 9. Genel Kurulu'na değinen Başkan, 9. ncu Genel Kurul'da fazla bir şeyin değişmediğini, yalnız Sosyal Demokrat Sendikacıların İşçi haklarını istediklerini ve savunduklarını söyleyerek konuşmasına şöyle devam etmiştir : **«Partiler - üç tü politikayı savunan sayın Türk-İş yöneticileri, işçiye ayda brüt 750 TL. yeter diyorlar. Ya kendileri son Genel Kurul'da maaşları ayda (9000) TL.na yükseldiği zaman seviniyorlardı. Bu mudur sosyal adalet, bu mudur işçinin yanında olmak ve bu mudur işçi haklarını aramak.. Türk-İş yöneticileri partiler-üstü politikayı saptamakla işçi nin değil, zenginin yanında olduklarını bir kez daha gösterdiler. Sosyal Demokratların tutumu kabul edilseydi kendi çıkarları baltalanacaktı, zenginler, ağalar darılacaktı. Onları darıltmak olur muydu. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sorna da Sosyal Demokrasinin savunulmasını ve üstümüze düşen vazifeyi yapacağız»** demiştir.

Bazı Avrupa devletlerinde İşçi Partisinin parlamento da çoğunlukta olduğunu ve işçi haklarının alındığını belirterek konuşmasını sürdürmüş ve **«Bakın Avrupa devletlerine İşçi Partisinin iktidarda olduğu memleketlere iş çinin bütün hakları alınmakta, işçinin sözü geçmekmekdir. Bizde neden olmasın. Eğer sizler önümüzdeki seçimlerde oylarınızı sizden yana olan partinin lehine kullanırsanız işte o zaman bizde de işçinin sözü geçer, hakları alınmaz»** demiştir.

KONUKLARIN KONUŞMASI

Daha sonra Konukların konuşmalarına geçilmiş ve Antalya Belediyesi Temizlik İşleri Müdürü Avni Sanıvar, Belediye Meclis üyesi Fevzi Köse, Belediye Otobüs İşletme Amiri Atilla Bey, Antalya Tes-İş Şube Başkanı Osman Karamık, Tek Gıda-İş Şube Başkanı Süleyman Sanlı ve Teksif Antalya Şube Başkanı Hüseyin Kızıl sıra ile söz alarak Sendikamızın çalışmalarını övmüşler ve Belediye yetkilileri üyelerimizin çalışmalarından memnun olduklarını söyleyerek yeniden seçilecek Şube Yöneticilerine başarılar dilemişlerdir.

Genel Kurul'da son konuşmayı Merkez Temsilcilerimizden Cengiz Kandiyeli yapmış ve Sendikamızın çalışmaları hakkında geniş bilgi vermiştir. Kandiyeli İşçi memur ayrımı konusuna da değinerek özetle şöyle konuşmuştur. **«İşçiyi ve dar gelirli vatandaşı sömürenler, onların sırtından geçinenler daha da ileri giderek işçiyi memur yapma hevesine kapılmışlardır. Sizleri memur yapmakla bazı haklarınızı kısıtlayacaklar ve bu haklarınızı aramanıza engel olacaklardır. O zaman da sizlerin alın terinizle, emeğinizle kazandıklarınızın önemli bir kısmını kendi ceplerine ve kendi midelerine aktaracaklardır. Biz buna bütün gücümüzle karşı çıkacağız, izin vermiyeceğiz.»** demiştir.

SEÇİMLER

Konuşmaların tamamlanmasından sonra gündem gereğince seçimlere geçilmiş Sabri Köse'nin oybirliği ile yeniden Şube Başkanlığına getirildiği belli olmuştur.

Yönetim Kurulu asil üyeliklerine : Arif Durali Yalınlar, Azmi Bülbül, Abdullah Altıner, Ahmet Yorulmaz, Yusuf Güç ve Ahmet Bozuk seçilirken aynı kurulun yedek liklerine Selahattin Arıtürkeri, Ramazan Özen, Ali Kara,

Devamı Sayfa 15'te

ANTALYA BELEDİYESİ TEMİZLİK İŞLERİ MÜDÜRÜ AVNİ SANIVAR

İşçiler için sözlük

A E T

AET Gazeteler ve radyolarda, Ortak Pazar'la ilgili haberler bu konularda zaman zaman AET dendiğini ya da yazıldığını da duymuş ve görmüşsünüzdür, AET, Avrupa Ekonomik Topluluğu sözlerinin başharfleridir. Avrupa Ekonomik Topluluğu kısaca öyle ifade edilir. Daha çok ortak pazar diye bildiğimiz AET'nin İngilizcede adı «Eupopa Economic Association» yani, Avrupa Ekonomik Topluluğudur. İngilizler'de bu kelimelerin başharflerini alarak, Ortak Pazar'a ya da AET'ye, EEA derler. Hepsi aynı kapıya çıkar bunların. Hepsi aynı şeylerdir. Avrupadaki güçlü kapitalist ülkelerin birleşerek eknomik bakımdan daha güçlenmeleri, tüketemedikleri malları geri ülkelerden pazar ara maları amaçlı bir ekonomik birliğin değişik olarak adlarıdırlar bunlar.

GÜMRÜK

Her devlet, başka ülkelerden kendi ülkesine gelen yabancı mallardan ve ürünlerden belli bir miktarda geçiş parası alır. Sınırlara binalar kurar. Bu binalarda, giren mallar denetlenir ve önceden hazırlanan listeye göre geçiş parası alınır. Buna gümrük denir. Gümrük almak demek Bundan amaç, şudur. Eğer bir ülke, diyelim ki, başka ülkelerden gelen buzdolaplarından gümrük almazsa, her gelen, her getiren bir buzdolabı sokarsa, o ülkede buzdolabı sanayi gelişmez. Özellikle biliyorsunuz ki, geri kalmış ülkelerde ürünler daha pahalıdır. Öyleyse gelişkin ülkeden ucuz buzdolabını herkez getirir ya da getiririr. Geri ülke bu durumda buzdolabı fabrikası kuramaz birtürlü. Pazarlarını yabancı ülkelerin malları istilâ eder. Ve giderek, o ülke ekonomik bakımdan gelişkin ülkelerin ekonomik ablukası altına alınmış olur, Kendisi hiçbirşey üretemez. Ekonomisi iyice çöker. Bunun önünü almak için dışardan alınan mallardan değerlerine göre gümrük alınsın ki, hattâ bu gümrükle o mal, bu ülkelerde üretilenden daha pahalı olsun ki, o malı kimse yurda sokmağa heves etmesin Kendi ülkesinden kendi ürünü malı alsın. Yerli malı kullansın.

Gümrüğün ortadan kalkması gelişkin ülkeler için pek önemli olmayabilir

Devamı Sayfa 15'te

Sosyal Güvenlik Kurumları

M. Naci Tunçel

Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilen bu sandıklardan sonra, çalışanların Sosyal Güvenlikleri (3) kuruluşca sağlanmaktadır.

1. BAĞ - KUR
2. T.C. EMEKLİ SANDIĞI
3. SOSYAL SİGORTALAR KURUMU

Bu kuruluşları sıra ile birlikte inceleyelim :

BAĞ - KUR

ESNAF VE SANATKARLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU... KANUN NO : 1479

14.Eylül.1971 tarihinde yürürlüğe giren bu yasa, adından da anlaşılacağı üzere, Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamı dışında kalan, Esnaf ve Sanatkârlarla bağımsız olarak kendi başına iş yapan vatandaşları kapsamaktadır.

Tasarı hazırlanırken sanıldı ki, yasa çıkarılınca bütün Esnaf ve Sanatkâr vatandaş koşarak bu kuruma katılacak. Bu iyimserlikle yapılan hesaplara göre enaz 2,5 Milyon vatandaşın Bağ-Kur'a gireceği düşünülmüş ve bunlardan sağlanacak gelirlere göre yasa hazırlanmıştır.

Ne varki, bütün zorlama ve uyarmalara rağmen bugün, Bağ-Kur'a katılanların sayısı 700 bini ancak aşabildi. Esnaf ve Sanatkâr vatandaş Bağ-Kur yasasını incelcdi... Hiç değilse sordu öğrendi ki, Bağ-Kur yasasının bu vatandaşlara yapacağı yardımlar hem kısır, hem de çok noksan .Böyle olunca da ikinci bir vergi yükümünü göze alamadı ve uyarılara rağmen girmedi Bağ-Kur'a... Sosyal Sigortalar Kurumunun yalnız ismini, yönetici kadrolarını, mülk yatırımlarını örnek alan Bağ-Kur gerçekten, umut verici olmaktan çok uzaktır.

Sosyal Güvenliğin temel unsurlarından olan Sağlık sorunları, Bağ-Kur'da yer almamıştır. Sigortalı işçiler kendilerinin kurduğu sağlık örgütlerinden, memurlar karınca kararınca da olsa Devlet Baba'dan yararlansın. Ama Esnaf ve Sanatkâr vatandaşlar kazançlarının % 13'ü oranında prim ve % 25 giriş aidatı ödemesine rağmen, bırakın eş ve çocuğunu, kendi sağlığının korunmasında bile cebine güvensin... Bu mudur sosyal güvenlik?

Uygulanmakta olan yasalardan neden örnek alınmaz bilemiyoruz ama, Bağ-Kur'un mensuplarına sağladığı haklar yalnız Malûliyet, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından gelir bağlamak veya toptan ödeme yapmaktan ibaret olursa elbette vatandaşlar bu kuruluşa katılmakta tereddüt edecekler, kaçınacaklardır.

Yasada, Esnaf ve Sanatkârlara İşletme ve Tesis Kredisi verileceği yer almaktadır. Fakat, bu haktan kimlerin ve nasıl yararlanacağı, bilâhare düzenlenecek yönetmeliklere bırakılmıştır. Yönetmelikler kaç yıl sonra çıkacak göreceğiz!!!!

Bağ-Kur'un uygulamasında daha şimdiden bir kısım çelişkiler ortaya çıkmıştır. Örneğin; Yasanın 16 ncı madde (d) bendinde «Sigortalılara konut yapımı için, yapı değerinin % 80'ine kadar kredi verileceği» hükmü yer almasına rağmen, bir süre önce Bağ-Kur yetkilileri, bu gaye için kredi verilemiyeceğini beyan ederler. Bir taraftan, Aralık.1972 sonuna kadar Bağ-Kur'a girmeye, aksi halde cezalı olarak alınacakları vatandaşa radyo ve basın yolu ile duyurulur, diğer taraftan verilen süre bitince gene aynı yetkililerce; (6) ay içinde Bağ-Kur'a gireceklerden ceza alınmayacağı beyan edilir... Ya öyledir, ya da böyle... Bunların hangisi geçerlidir? Böyle tutarsız beyan ve davranışlar Esnaf ve Sanatkâr vatandaşı tereddütlere sevk etmiştir, etmektedir. Bu gibi tereddüt ve ihtilâfların yasanın diğer maddelerindede çıkacağı sanılmaktadır.

Bir örnek verelim :

Bağ-Kur Sosyal Sigortalar Kurumu yasasının aksine Malûliyet, Yaşlılık ve Ölüm Sigortasının gelir bağlama haklarından yararlanabilmek için Malûliyette (5) tam yıl, ölümde ise en az (3) tam yıl prim ödeme şartı gibi ağır hükümler vardır. Keza Sosyal Sigortalar aralıklı olarak çalışılan hizmetleri değerlendirirken, Bağ-Kur Tam Yıl prim ödeme şartı ile bu olanağı tanımıyor.

Bağ-Kur'un Sosyal Sigortalar yasasından aldığı yıllardır şikâyetçisi olduğumuz birkaç örneğe de bir göz atarsak, bu yasa hakkındaki kuşkularımızın haklılığı ortaya çıkacaktır.

Bağ-Kur, her Sigorta kolu için ayıracağı karşılıkların % 40'ını, yasanın 16'ncı madde (b) bendi uyarınca «Devletin çıkardığı veya kefil olduğu Tahviller ile gelir garantisi verdiği hisse senetlerine» yatırmak zorundadır. Yıllardır bu uygulama nedeniyle işçi kesiminin göklere yükselen feryatları hatırlanırsa, yasa hakkında kötümser olmamızın nedeni ortaya çıkar.

Bir başka örnek daha verelim... Bağ-Kur genel kurulunun da Sosyal Sigortalar gibi, yöneticilerini ibra yetkisi yoktur.

Çağımızın gelişen çalışma koşulları göz önüne alınarak, daha ileri ve diğer ilkel yasalara örnek olmak varken, daha da geriye gitmekle Esnaf ve Sanatkâr vatandaşın *koruyucusu gözükmek aldatmacadan* başka nedir ki? Sigortalı vatandaşın hergün daha da artan şikâyet ve feryatlarını duyan Esnaf ve Sanatkârlar, mevcut yasalardan daha da geri olan Bağ-Kur'u eleştirince, bütün zorlamalara rağmen elbette o kuruluşa girmekte tereddüt edecektir.

Bağ-Kur'un çok ilginç ve yasayı hazırlayanlar tarafından kurnazca düzenlenmiş, «Yaşlılık Sigortası»nı kapsayan 35'nci maddesindeki, bu sigorta kolundan yararlanma şartını incelediğimizde, yasanın hazırlanış nedenleri hakkında kesin bir hükme varabiliriz...

Maddeye göre, Yaşlılık aylığından yararlanmak için kadın ise 55, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olmak şarttır.

Gelin de iyimser olun elinizdeyse... Ülkemizdeki normal yaşama düzeyinden, ağır geçinme ve çalışma koşullarından, hızlı fiat artışına uyabilmek için birkaç iş birden yaparak geçimini sağlama uğruna sağlığını tehlikeye atıp (50) yaşına gelmeden posası çıkan, askerlik hizmetinde bile (45) yaşını doldurduğunda «ÇAĞ DIŞI» sayılan insanlardan habersiz olanların, normal insan ömrünü Batı'daki düzeyde görenlerin hazırladıkları bu yasa ile toplumdan ne kadar uzak oldukları belli değil mi?

Böyle bir hüküm yalnız Bağ-Kur mensuplarını değil, ayni zamanda Sosyal Sigortalara bağlı işçileri de ilgilendirmektedir. Çünkü, uzun süredir 506 sayılı yasadaki 50 - 55 yaş düzeyini az bulanlar, gelecekte Bağ - Kur'u örnek göstererek -eğer güçleri yetersе- işçilerin de yaş düzeyini 55-60'a çıkarmayı düşünmektedirler. Düşünmek, hayal kurmak iyi şeydir... Ya gerçekleştirmek?.... İşte bunu gelecek ve gelecekteki Hükümetler ile Sendikaların tutumları gösterecektir.

İşte bu nedenledir ki Bağ-Kur eleştirmelerimizi, YENİ BİR AĞLAMA DUVARI ÖRÜLMEKTEDİR demekle, uygulamaları beklemekle bitiriyoruz...

(Devam edecek)

Kutlanmayan İşçi Bayramı

24 Temmuz işçilerin bayramıdır.

24 Temmuz 1963 günü, 274 sayılı Sendikalar yasası ile 275 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasası yürürlüğe girmişlerdi.

Türk işçisine aydınlık yarınların kapısı açılmıştı o gün.

Dünya işçilerinin uğurlarında yüzyıllar boyu savaştıkları, kan dökerek edindikleri birçok haklara Türk işçisi, parlamenter yoldan, bir işçi dostu çalışma bakanının çabalarıyla, sahip olmuştu.

Bu yasalarla, o güne değin «komünistlik» olarak nitelenen sendika kurma hakkı güvence altına alınıyordu. Ekonomik haklarını, sosyal ve siyasal haklarını savunabilmek, geliştirebilmek için, işçi sendikalaşabiliyordu.

İşçilerin, işverenler karşısında eşit koşullarla otararak haklarını istemeleri, çatır çatır hak pazarlığı yaparak onurlarını korumaları, horlanmadan, insan olduğunun tadını yudum yudum tadarak haklarını savunabilmeleri demek olup Toplu Sözleşme Düzeni bu yasalarla getirilmişti.

Çalışma hayatını düzenleyen, birçok insanca, çağdaş ve ileri maddelerle donanan bu iki yasa, Türk işçisine, insan olduğu için, çalışkan olduğu için verilen iki buket çiçekti sanki 1963'de.

24 Temmuz'da bu mutlu günün 10. yıldönümünü yaşadık. Yaşadık, diyoruz da, bayramımızı kutladık, diyemiyoruz, Neden?

İşçi, on yıl önce kazandığı bu yasalarının bugün işletilmemesi tedbirlerinin alınması karşısında;

Toplu Sözleşme Düzeniyle aldığı üç kuruş zammın fiyat artışlarıyla elinden uçuvermesi karşısında;

Ulusun en yüce organı, parlamentoda, haklarının «törpülenmesini» «kısıtlanmasını» düşünen, öneren ve bunun için çalışan temsilcilerinin bulunması karşısında;

Haklarının üzerinde Demoklesin kılıcının sallanması karşısında;

En kutsal grev hakkının karşısına lokavt denen korkunç silahın dikilip acımasız ateşlenmesi karşısında;

Ekonomik, toplumsal, kökü derinlerde ve bir ekonomik sistem seçimi konusu olan bütün sorunların baş suçlusu olarak kendisinin gösterilmesi utanmazlığının karşısında;

En büyük işçi kuruluşundan, bile ailesiyle bütün işçi camiasının insandan sayılmayarak silikleştirilmesi, pasifize edilmesi, yönünde oyunlar görmesi karşısında;

Uygarlık ve insanlık hakkı olan oy kullanma hakkını bile kullanmaması için çabaların harcanması karşısında;

On yıldır, bu haklarla ulaştığı sendikal, sosyal ve politik bilincin bastırılması, silinmesi için her türlü baskının yürütülmesi karşısında;

Türk işçisinin bu bayramı kutlamağa ne ağzında tad ne gönlünde şevk kalır.

Kutlanmadı işçi bayramı. İşçi, bayramını kutlamadı.

Ne anlamlıdır ki, onuncu yılında, böyle sessiz, böyle küskün, böyle kırgın ve unutmuş geçirdi. Protestodur bu.

Cumhuriyetin onuncu yılını ve kutlamaları düşünüyoruz da....

İşçi - memur ayrımı sorunu çözümlenmedi

Genel seçimlere çok az bir zaman kala işçi - memur ayrımı konusu henüz kesinlik kazanmamıştır. Kamu kesiminde çalışan ve gerçekte işçi olanları memur yapma meselesi günümüzün en önemli oylayları arasında yer almaktadır.

İşçilerin Anayasanın 47'nci maddesine dayanarak kazandıkları grev ve toplu sözleşme haklarını sınırlamaya yönelik bu tutum ve davranış karşısında, bugüne kadar sürdürülen çalışmalardan olumlu bir netice alınamamıştır.

Anayasamızın 117'nci maddesi, «Devletin ve kamu tüzel kişilerinin, genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar eliyle görülür» hükmünü koyarak memurun bir tarifini yapmıştır. Ancak özel kanunlar memur kapsamını bu 117'nci maddenin sınırlarını genişletecek şekilde işçi aleyhine bir durum yaratmış ve bir yandan bu Yasanın ek geçici 18'nci, diğer yandan 36'ncı maddesine dayanarak işçileri devlet memuru statüsüne sokmaya başlamışlardır. 657 sayılı devlet memurları Kanununun geçici 18'nca maddesi, işçi olarak çalışanlardan «fiilen yaptıkları iş dolayısıyle devlet memuru tanımına girenlerin», istekleri olduğu takdirde devlet memuru statüsüne sokulabileceklerini öngörmekte ve ter cihi işçilerin arzusuna bırakmaktadır. Yasanın bu açık hükmüne rağmen, uygulamada «ya memur olursun, ya da işine son veririz» diye tehdit savrulmaktadır.

Ayrıca, uzun bir çalışma sonucunda 274 sayılı Sendikalar Kanunun 2'nci maddesine eklenen 4'ncü bent ile mesele çözüme kavuşacağı bir sırada, 657 sayılı Yasayı değiştiren 1327 sayılı Yasa ile bu çözüm yolu kapatılmak istenmiştir.

Maliye Bakanlığı ve Personel Dairesi kanunların bu açık hükümlerine rağmen kamu kesiminde devamlı çalışan herkesin memur olması gerektiğini savunarak bunlardan odacı, şöför ve benzeri işçileri personel rejimi içine alarak, işçi statüsünden memur statüsüne geçirmek istemektedirler. Sadece bunları değil, yıllardan beri işçi olarak çalışanları da 657 sayılı Yasanın 18'nci maddesini kendi bildikleri gibi yorumlayıp, memur olmaya zorlamaktadırlar. Oysa ki bu madde yalnız büro hizmetlerinde çalışanların ancak kendi istekleri ile memur olmalarını kapsamaktadır.

Öte yandan Yüksek Hakemler Kurulu ve Mahkemeler işçi ve memur olanları açık bir şekilde ayırmakta ve karar vermekte ise de yetkililer bu kararlara itibar etmemektedirler.

Türk - İş 9. Genel Kurulu'nda Sosyal Demokrat Sendikacılar tarafından üzerinde önemle durulan konulardan biri de işçi - memur ayrımı meselesi idi. O kadar ki her kürsüye çıkan Sosyal Demokrat Sendikacı bu konuya değiniyor ve işçiler daha doğrusu çalışanlar açısından sakıncalarını dile getirerek en kısa zamanda bir çözüm yolu bulunması için kesinlikle karar alınmasını istiyorlardı.

Bu arada Çalışma Bakanı da bir konuşma yaptı ve meseleyi enine boyun çekiştirip durdu. Bizim anlıyamadıklarımızı, öğrenmek istediklerimizi, ve neden karşı olduğumuzu Sayın Bakan bir işçi gibi anlatıp durdu. Nedense çözüm yollarını bir türlü söylemek istemedi veya söyleyemedi. İyi ama biz size sorduk, sizden halletmenizi istedik siz kime soruyorsunuz sayın Bakan?.. Yok bilmem neyin neresini ameliyat sırasında traş edenlerin memur sayılması gerekirmiş. Çünkü bu hassas bir konu imiş. Hastayı ameliyathaneye sedye ile taşıyanlar ise işçi olacakmış. Ve bütün bunlar kendisinin Bakanlığından önce alınan kararlarmış.. Karar kimin tarafından alınırsa alınsın önemli olan işçilerin zararına olacaktır ve kararı alanlar sizin gurubunuzdan ve de arkadaşlarınızdandır. Doğrusu anlayamadık, kararı alanları yakalayıp da hallet remeyiz ya. Bugün bu konuda yetki sizdeyse halletmekte sizin göreviniz olsa gerek.

Sayın Bakan delegeler tarafından yöneltilen sorulara da gene aynı laf kalabalığı ile cevap vermiş ve daha Bakanlığının bilmem kaçıncı gününde bütün meselelere eğildiğini, bazı konuları kendisinin hallettiğini, diğer taraftan başka sorulara da vermek istediği cevaplarda kendisinden önceki Bakandan neden sormadıklarını, neden ona hallettirmediklerini ve hatta onun altı ayda yapamadıklarını kendisinin 23 günde nasıl yapacağını karşı soru olarak sormasıyle de çelişkiye düşmüş oldu.

UYARIYORUZ

Anayasanın 117'nci maddesinin sınırlarını genişletmek suretiyle işçi haklarının önüne bir set çekilmek istenmiş ve bugün ekadar sürdürülen çalışmalar bir neticeye bağlanamamış olmakla beraber bu muoyu ve işçi kesimi yeniden uyutulmak istenmektedir.

Türk-İş 9. ncu Genel Kurulu'nda işçi - memur ayrımı ile ilgili olarak bir karar alındı ve bu kararda eğer bu konu en kısa zamanda halledilmezse Yurt çapında Genel greve gidileceği saptandı. Aradan epey zaman geçmesine rağmen ses seda çıkmadı bizimkilerden! Nicin çıksındı. Önümüzdeki günlerde Genel seçimler yapılacak bu nedenle de Sayın Bakanları yerlerinde bulmak kolay olmuyor. Hepsi de Bakanlıkları ile ilgili çalışmalar diye adlandırdıkları, aslında partileri icin seçim propagandasına çıktıklarından bir araya gelmeleri kolay olmadı.

Geçtiğimiz günlerde şeytanın ayağı kırılmış olacak ki söz konusu meseleyi görüşmek için toplandılar. Toplandılar ya asıl konuyu değil, Yeşilköy Hava Limanındaki trafik sıkışıklığını gidermek için aldılar kararlarını...

«Bakanlar Kurulu'nun bu konudaki açıklamasında şöyle denilmektedir:

«Bkanlar Kurulu'nun bu günkü toplantısında işçi - memur ayrımı konusundaki çalışmalar sürdürülmüştür. Bu konudaki çalışmalara devam edilecektir.»

Bakanlar Kurulu böyle açıklama yaparken, Türk - İş Genel Başkanı Seyif Demirsoy'da işçi-memur ayrımı konusunun en kısa zamanda halledilmesini istemiş ve çözüm yolu bulunmadığı takdirde Türk-İş'in genel greve gideceğini, ayrıca 14 Ekim'de yapılacak olan Genel seçimler için bütün işçileri Sandık başına gitmemeye davet edeceğini söylemiştir. Bu da ayrı bir politika ya neyse.. Herhalde PARTİLERÜSTÜ politika!!!

Bakanlar Kurulu toplanacak işçi - memur ayrımı sorununu çözüme bağlayalım diye, bu arada bir kaç Bakan buna karşı olduklarını söyleyerek uzatma veya oyalama yolunu tutacaklar. Yüzbinlerce kişinin kaderiyle oynamak, kendi çıkarları açısından doğru olabilir ama iktidar olma hevesine kapılan partilerüstü politika taraftarlar artık bu basit kurmazlıkların ve fikir cambazlıklarının tutmayacağını da bilmelidirler.

Zira Türk işçisi artık bilinçlenmiş, bunca yokluk, sefalet, sömürü karşısında gerçeği görmeye başlamış, kimlerin kendinden yana olduğunu anlamış ve alınterleri karşılığının önemli bir kısmını sermayedarlara vermemek için pusuya yatmış, 14 Ekim Genel seçimlerini bekliyor. İşte bütün bunları gören partiler üstü politikacıların uykuları kaçmakta ve Türk işçisini Genel seçimlerden uzaklaştırma yollarını aramaktadırlar.. Tek çıkar yol da işçi - memur ayrımı sorununu oyalamak suretiyle uzatmak ve bu tutum karşısında öfkelenen işçilerin seçimlerde Sandık başına gitmemelerini sağlayarak, kendi kuyularını kendilerine kazdırtmak suretiyle bir dört yıl daha mutlu azınlığın pençesinde bırakmak istiyorlar.

Bilindiği gibi 24 Temmuz 1963 tarihinde Türk işçisi çalışma hayatında bazı önemli haklarına kavuşmuş ve bugünü kendisine Bayram edinmiştir. Aradan 10 yıl gibi uzun bir zaman geçmesine rağmen işçiler bu bayramlarını gönül rahatlığı ile kutlayamamışlardır. Zira, bugün Yurdumuzda, çalışanlar kesimi, işçi sınıfı 1963'lerin daha da gerilerine gitmiş bulunmaktadır. Bunu bilen, bunu yaşayarak hisseden işçi kardeşlerimizin artık bu yutturmacalara kanmadıklarını ve kazılan veya kazılmak istenen o kuyuya kimlerin düşeceğini, Genel seçimlerde engellenmek istenmesine rağmen, ak oylarını kullanarak gösterecekleridir. Bu da gerek sömürü düzenine, gerekse sermaye sınıfının işçi yakasına attığı pençeye «DUR» demek olacaktır.

Seçimler Sıkıyönetim altında yapılmamalıdır

Ülkemizde her dört yılda bir genel seçimler yapılır. Bu seçimlerde, devlet gemisine kaptan olacak ekip halk tarafından seçilir, göreve getirilir. Halkın seçtiği yöneticilere verdiği bu görev dört yıllıktır. Dört yıl sonra seçimler yenilenir. Dört yıl ülkeyi yöneten kadro halkın karşısına gelir, neyi niye öyle yaptığını anlatır. Kendisini savunur. Halktan bir dört yıl için daha yönetim görevi ister. Bu arada başka kadrolar da yönetimi ele geçirmek için halkın oylarını istemektedir. Halk aklının en çok yattığı, yönetim yeteneğine ençok güvendiği, ulusal ve sınıfsal çıkarlarını titizlikle koruyacağına en çok inandığı kadroları yönetime getirir.

Görülmekte ki halk, istediğini seçer demokratik ülkelerde. Bu durumda, halk programıyla, davranışları, fikirleri ve uygulamasıyla kendinden yana olan, kendisi için çalışan iktidar adaylarını iyi tanımak, bilmek zorundadır. Yoksa, verdiği oyun kime gittiğini bilmeden, kendisinden yana mı kendisinden yana olmayan mı ekiplere gittiğini hesaplayamadan oyunu verirse. Daha doğrusu, oyunu harcarsa. Egemenliğini kullanamamış olur.

Demokrasinin gereği apaçık şudur: Kaç parti var? Diyelim ki sekiz. (Türkiye'deki parti sayısı da budur.) Bu sekiz parti seçimler öncesinde, alır şapkasını eline, geçirir ayakkabılarını ayağına halkın önüne gider. Der ki: «Ey yurttaşlar. Ben şu partiyim. Benim görüşlerim şunlardır. Biz, bu yurdun esenliği, kalkınması ve insanlarının mutluluğu için şöyle fikirlere sahibiz. (Bu fikirlerini açıkça anlatır.) İşte şu elimdeki kitapta da (Bu kitap o partinin seçim bildirgesidir), eğer seçilirsem yapacağım işlerin programı yazılı. Partimizin fikirleri yazılı. Alın bunu da okuyun. Hele bir tanıyın bizim partiyi. Gönlünüz yatarsa, aklınız keserse oyunuzu benim partiye verin. Bizim partiyi iktidara getirin.

Seçimler öncesinde halkın karşısına geçen parti böyle söyler. Böyle konuşur.

Sekiz parti böyle konuşup kendisini bir iyice tanıttıktan sonra, halkın hangi kesimlerine dayanarak devleti yöneteceğini, zenginden yana mı, yoksuldan yana mı, özel girişimci mi, halk girişimcisi mi, devletçi mi olduğunu bir iyice belirledikten sonra; işçi yanlısı mı, sermaye yanlısı mı, yoksul üreticiden taraf mı, zengin aracıdan taraf mı olduğunu açık seçik anlattıktan sonra teker teker oy isterler halktan. Halk, kendisinden iktidar isteyen parti daha önceki dört yılda iktidarda bulunduysa, zaten yaptığı icraattan dolayı, öteki partileri de yaptıkları muhalefetten dolayı, iktidarın tutumu karşısında öne sürdükleri görüşlerinden dolayı tanır. Radyolardan gazetelerden izlemiştir bu partilerin yaptıklarını ettiklerini. Genel seçimlerden önce bir iki ay da propoganda aylarıdır. Bu süre içinde her parti hem kendisini anlatmak ve hem de iktidardaki partiyi eleştirmek, iktidardaki partiyse, kendisini savunmak için halka giderek anlatırlar da anlatırlar. Halk her bir partiyi dinler, tanır, düşünür. Genel seçim günü de geldi mi alır bir oyunu yanına, kulübeye gider, en tuttuğu, en inandığı, en aklına yatırdığı partiye verir oyunu. Halkın büyük çoğunluğu hangi partiye oy vermişse, iktidar koltuğuna o parti gelir yerleşir. Öteki partiler muhalefette kalırlar. Muhalefet görevlerini sürdürürler.

Demokrasi denilen düzen böyle işler. Böyle işlemek zorundadır.

Şimdi gelelim işin bir başka yönüne. Her parti kendisini halka tanıtmak, sevdirmek *için radyo, gazeteler, televizyon ve toplantılar aracılığıyla* halkla konuşur ya, şimdi, biri çıksa dese ki, «ey partiler, beyler, bu seçimlerden önce kimse halkla konuşmayacak. Kimse öteki partileri eleştirmeyecek, kimse kimseyi suçlamayacak. Kimse kendisini halka tanıtmasın da. Halk kime oy vereceğini bilir.» Bu durumda ne olur?

Bir kere, demokrasi işlemiş olur mu? Demokrasi var bu ülkede diyebilir mısınız? Ikincisi, kendisini halka benimsetmek için, halkı kandırdığına inandığı başka bir partiyi halka gerçek yüzüyle tanıtmak için, halk düşmanlarını halka şikâyet etmek için, halktan kimi kesimlerin sakladıklarını açık açık halka anlatmak için ortaya çıkan partiler de konuşamayacağına göre gerçekleri halk öğrenebilir mi? Dostunu düşmanını tanıyabilir mi? Hangi partinin halktanyana görünerek halkın karşısında olduğunu bilebilir mi? Kendisine ihanet edeni, kendisinin kuyusunu kazanı, ülkeyi dar boğazlara getirenleri, halkı açlığa tutsak edenleri görebilir mi- Hepsine hayır! Ya da eğer halka karşı çevreler, halkın yüzüne gülüp sırtını sıvazlayarak halka karşı büyük dümenler çeviriyor, bütün bir halkı bir parmak balla aldatıyorsa, bu gerçeği halka anlatma hakkınız da kısıtlanmışsa demokrasi nerede kalır? Halk egemenliği nerede kalır? Genel seçim demek halkı özgür iradesinin tecellisi demektir. Bu irade tam anlamıyla kullanılmadıktan sonra senin demokrasi var çırpınışlarının kendini avutmadan öteye bir anlamı olabilir mi?

Seçim propoganda aylarında üç ilimizde sıkıyönetim sürecek. Adı üzerinde, sıkıyönetim. Basının kaynağı olan İstanbul ve politika dümenlerinin döndüğü Ankara'da sıkıyönetimin olması demek, gerçekleri halka anlatmak isteyen basına ve ağızlara kilit vurulması demek değil midir? Siz isterseniz gidin, sıkıyönetimin olmadığı bir kente konuşun, gerçekleri dile getirin. Sizi, istedikleri an, kulpunu bulup Ankara'ya İstanbul'a çekerler ve seçimler bitene değin salıvermezler. Ondan sonra isterlerse salsınlar, iş, işten geçmiş, atı alan da üsküdarı geçmiştir. Halk, kendisini yıllarca kandıranlara, işin iç yüzünü öğrenemediğinden oyunu gene kaptırmıştır. Yani, cenderevi boğazına kendi elleriyle geçirmiştir.

Devamı Sayfa 15'te

15 günün önemli olayları

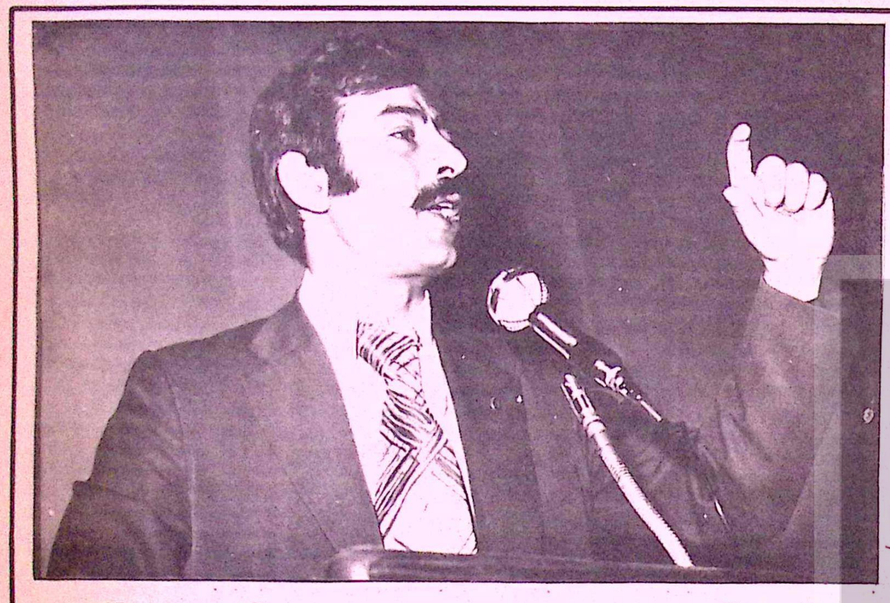

Büyük sermaye çevreleri işçi oylarını etkilemeye çalışıyor

CHP Merkez İşçi Bürosu Başkanı Fehmi Işıklar, işçilerin yıllık izinlerine ilişkin bir demeç vererek büyük sermaye sahiplerinin işçilerin seçim zamanında halka etkili olmalarını engellemek için yıllık izinlerini vermediklerini söylemiştir.

İşçilerin bu bozuk düzenin 4 yıl daha devamına izin vermeyeceklerini belirten Fehmi Işıklar, verdiği demeçte özetle şunları söylemiştir :

«Genel seçimlere yaklaştıkça büyük sermaye sahiplerinin ve egemen güçlerin desteklediği partilerde kuşku ve tedirginlik de o ölçüde artmaya başlamıştır.

Geçen yıllarda işverenler işçilerin yıllık ücretli izinlerini genellikle sonbahar aylarına getirmeye çalışırken, seçimlerin yapılacağı bu yıl işçi izinlerinin hemen veya seçim sonrası kullanmalarını istemekte ve seçim zamanı işçilerin daha etkin olmalarını engellemek için elden gelen çabayı harcamaktadırlar.

İşçiler şu gerçeği çok iyi anlumışlardır : Kendilerinden yana bir iktidar iş başına gelmediği sürece, hiç bir zaman insanca çalışabilecekleri, yaşayabilecekleri ve dinlenebilecekleri olanağına kavuşamıyacaklardır. Bu bakımdan yıllık izinlerini kendi köy ve kentlerinde kullanarak, bir politikacıdan çok daha açık ve etkin biçimde halkımızın sorunlarını dile getirecek ve bu sorunların çözüme kavuşması için CHP'nin iktidara gelmesinin şart olduğunu anlatarak üzerine düşen görevi yerine getireceklerdir.

İşçiler kendilerini ezen ve ezdiği ölçüde her geçen gün biraz daha zenginleşen sömürü çevreleri ile aynı partide bulunmayacak ve aynı partiye oy vermeyecektir. Gerek Türk işçisi ve gerekse Türk halkı, kendilerinden yana olmayan ve her geçen gün zengini daha zengin, fakiri ise daha fakir yapan maddi sıkıntı yüzünden yıllık izinlerinde bugüne kadar dinlenemeyen işçiler, bu seçim yılında da kendilerinden yana olan FP'ni iktidara getirmek için durmadan ve dinlenmeden çalışacaklardır. Bu arzu içinde olan arkadaşlarımıza, Sendikacı ülküdaşlarımızın yardımcı olması ve aynı zamanda bu tür tertiplere engel olması gerekmektedir».

Mahkemenin durdurma kararına rağmen greve devam etmek isteyen 3 işçi tutuklandı

Türkiye Maden ve Alüminyum Tesisleri İşçileri Sendikasının, Etibank Genel Müdürlüğü Seydişehir Grup Başkanlığına bağlı Mortaş Boksit maden işletmesinde sürdürülen grev, mahkeme kararı ile durdurulmuştur.

İşverenin başvurması üzerine durumu inceleyen mahkeme, grevin kanun çerçevesi içinde olmadığını tesbit etmiş, buna rağmen bazı işçiler greve devam etmek istemiştir. Bu durum karşısında Konya'dan giden toplum polisi ve mahallî güvenlik kuvvetleri grev bölgesinde gerekli tedbirleri almışlardır. Grevci işçiler işbaşı yapmak isteyen işçilere mani olmak isteyince, güvenlik kuvvetleri ile işçiler arasında yer yer tartışmalar çıkmıştır.

21 işçi ve Sendikacı olaylarla ilgili olarak Adliyeye verilmiştir. Bunlardan Durmuş Durmuş, Abdullah Şar ve Remzi Üngel ilk sorgularından sonra tutuklanmışlardır.

Bir işçi çalıştığı inşaattan düşerek öldü

Hüseyin Kabarcı adındaki bir işçi çalıştığı inşaatın onuncu katından düşerek olmüştür.

Çankaya, Cemal Nadir Sokakta meydana gelen olayda, el arabası ile tuğla taşıyan onyedi yaşında Hüseyin Kabarcı bir ara dengesini kaybederek 10. ncu kattan boşluğa uçmuştur.

Olaya Cumhuriyet Savcısı el koymuş, inşaatın sahibi hakkında kovuşturma açılmıştır.

Lâstik-İş İstanbul kongresinde "partilerüstü sendikacılık" yerildi

Lastik-İş Sendikası İstanbul Şubesi Kongresi yapılmış, çalışma raporunda «partiler üstü Sendikacılık» politikası yerilmiş, işçi lehine çıkarılacak kanunların çoğuna AP'den parlementoya giren işçi milletvekillerinin karşı koyduğu belirtilmiştir.

Raporda işverenlerin fiyat artışlarını işçilerin ücretlerine yapılan zamlara bağlamalarının gerçeğe uymadığı, fiyat artışlarının en çok işçileri perişan ettiği belirtilmiş, tarım kesiminde taban fiyatlarına yapılan zamların ise egemen güçlere ödün niteliği taşıdığı ileri sürülmüştür.

Bu arada Sigorta Hastanelerinde bir hekimin günde 90 hastaya bakmak zorunda kalması neticesi, sağlık teşhislerinin gereken ölçüde yapılamadığı ve işçilerin kolay kolay iyileşemeyerek, boşuna ilâç ve kurum parası harcadığı belirtilmiştir.

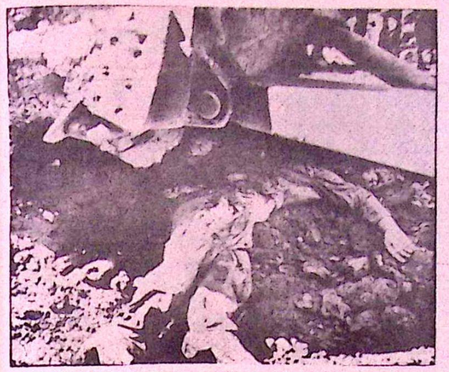

Göçük altında kalan işçilerden birinin cesedi greyderle çıkartılırken

Çöken inşaatta üç işçi öldü

Ankara'da Ulus civarındaki bir inşaatta toprak kayması sonucu üç işçi ölmüştür.

Çürük olması nedeniyle üç kere mühürlenerek yapımına müsaade edilmeyen inşaata, müteahhidin kaçak olarak devam ettiği ileri sürülmüştür.

Toprak altından üç işçi çıkarıldı :

Olaydan sonra toprak altından üç kişinin çıkarıldığı Savcı tarafından açıklanmıştır. Ölenlerin inşaatın taşoranı Hasan Şengül ile işçi Yaşar Tekin ve soyadı tesbit edilemeyen Fazlı adında bir işçinin olduğu bildirilmiştir.

Savcı olayın inşaatta temel kazma sırasında meydana geldiğini söylemiştir. 10 metre kadar derinliği olan temelin açılması sırasında gerekli emniyet tedbirlerinin mal sahibi Hasan Geçer, Kemalettin Geçer ve Müteahhit Mevlüt Şengül tarafından alınmamış olması nedenleri üzerinde durulmaktadır.

Olayla ilgili soruşturmaya başlanmıştır.

Türkiye'ye kaçak pirinç sokan 35 kişilik bir şebeke ele geçti

İran'dan Türkiye'ye sokulmak istenen 3600 kilo pirinç Doğubeyazıt sınır taburunca ele geçirilmiştir.

Doğubeyazıt Savcılığı, İran'dan Türkiye'ye sokulmak istenen 3600 kilo pirincin Dağdelen Köyü yakınlarında sınırdan geçirildiği sırada yakalandığını açıklamıştır.

Savcılık pirincin kırk at sırtında Türkiye'ye sokulmak istendiğini belirterek yakalanan 3600 kilo pirincin müsadere edilerek Gürbulan Gümrük Müdürlüğüne teslim edildiğini bildirmiştir.

Olayla ilgili bulunan 35 kişi göz altına alınmış, bunlardan 16'sının İran'lı olduğu tesbit edilmiştir.

Koop-İş Kongresi yapıldı

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Birlikleri Personeli Sendikası'nın 5. Genel Kurulu yapılmıştır. Genel Başkan Halil İbrahim Çapan açış konuşmasında, «Cumhuriyetin kurulmasından bu yana yarım yüzyıllık bir süre geçtiği halde Türk köylüsü yakasını aracı, tefeci ve vurgunculardan kurtaramamıştır» demiştir.

Çok sayıda Sendikalı delege tarafından izlenen kongrede Genel Başkan Çapan, «Cumhuriyet döneminin hizmetleri, daha çok köylünün sırtından geçinen aracı, tefeci ve vurgunculur köylüyü daha kolay ve daha geniş çapta sömürmek olanaklarına kavuşmuşlardır» demiştir.

İşçilerin yemeğinden cam çıktı

Azot Sanayii Samsun tesislerinde çalışan işçilerin öğle yemeklerinden, 15 gün ara ile iki defa cam parçaları çıkmıştır.

Bir süre önce öğle yemeğinde verilen tatlı içinden cam parçaları çıktığı görülmüştür. Petrol-İş Sendikası Samsun Şube yetkilileri tatlı içinden çıkan 8 cam parçasının fasulye büyüklüğünde olduğunu bildirmişlerdir. Aradan 15 gün geçmiş bu kez de öğle yemeğinde verilen ıspanak ve makarnanın içinden cam parçaları çıkmıştır.

Azot Sanayii Samsun tesisleri İşletme Müdürü olay hakkında herhangi bir açıklama yapmaya yetkili olmadığını bildirmiştir.

Petrol-İş Samsun Şubesi yetkilileri ise, olayla ilgili soruşturmanın devam ettiğini bildirmiş, «ama işçiler arasında huzursuzluk yaratmak da olabilir» demişlerdir.

İşsiz kalan bir şoför intihar etti

Evli ve çocuk babası İzzet Satarcan adındaki bir şoför işsiz kalınca havagazı ile intihar etmiştir.

Polisin verdiği bilgiye göre Kavaklıdere Refik Belendir Sokak 16/8 numaralı evde oturan İzzet Satarcan ailesini ve çocuğunu bir bahane uydurarak gezmeye göndermiştir. Evde yalnız kalan İzzet daha sonra mutfağa girmiş ve havagazını açarak canına kıymıştır. İzzet'in yakınlarının ve komşularının verdiği ifadeye göre mesleği şoförlük olan İzzet bilinmeyen bir sebepten son çalıştığı yerden iki ay önce işine son verilmiş ve o tarihten bu yana da işsiz kalmıştır. İzzet'in işsiz kalmasına müteessir olduğu için hayatına kıydığı gene aynı şahıslar tarafından belirtilmiştir. Savcılık olaya el koyarak tahkikata başlanmıştır.

Çan'da kömür ocağı çöktü, 2 işçi öldü

Çan ilçesinde bulunan bir kömür ocağının çökmesi sonunda toprak altında kalan beş işçiden üçü kurtarılmış, Şerafettin Doğan ile Mecnun Fûr adındaki iki işçi ise ölmüştür.

Olayda yaralanan üç işçi, Çan Hastanesinde tedavi altına alınmışlardır.

33 AÇIK İŞ İÇİN 500 MÜRACAAT OLDU SINAVDA CUMHURBAŞKANINI BİLEMEDİLER

Erzurum Numune Hastahanesinde boş bulunan 22 işçi, 11 memur kadrosu için açılan sınava 500 işsiz katılmıştır.

İlkokul, Orta ve Lise mezunlarının katıldığı sınavda birçokları yeni Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün ismini bilememişlerdir.

TİS 4 ilde greve gidecek

TİS Genel Başkanı Mahmut Gündüzbey, Topraksu Genel Müdürlüğü ile aralarında baş gösteren toplu iş sözleşmesi uyuşmazlığı üzerine Adana Topraksu Planlama Bölge Müdürlüğünde greve gitmek üzere hazırlık yaptıklarını ve 2500 işçinin çalıştığı bu işyerindeki grevi Malatya, Isparta ve Manisada başlatacakları grevlerin izleyeceğini açıklamıştır.

İşverenle ücret anlaşmazlığının yanında sosyal güvenlik konusunda da uyuşmazlığa düştüklerini söyleyen Gündüzbey, Topraksu Genel Müdürlüğüne bağlı işyerlerinde işçilerin kadroya alınmalarını istediklerini ve artan hayat pahalılığı karşısında gündeliklerine 20 TL zam istediklerini, işverenin ise 8 TL zam verdiğini bildirmiştir.

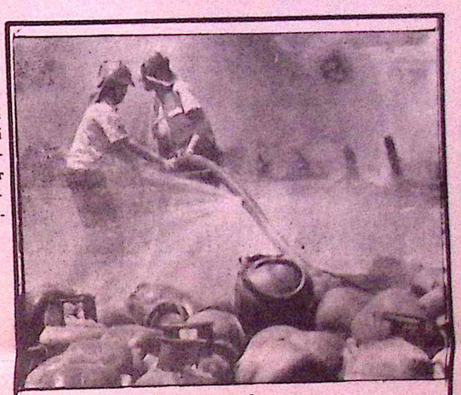

Hayatları pahasına...

4 bin gaz tüpü havaya uçtu

Olay sırasında bir işçi kayboldu, iki işçi yaralandı

İstanbul Sütcüle mevkiinde 4 bin bütan gazı tüpü motordan depoya boşaltılırken infilak etmiş ve tüplerin büyük bir kısmı havaya uçmuştur.

Korkunç patlamalar sırasında çevredeki işyerlerinde çalışan işçiler sokağa fırlamışlardır. Etrafa kor ku saçan patlamalar sırasında Mehmet Bakır adındaki tahliye işçisi kaybolmuş, Fevzi Dursun ve Kâzım Koşar adlı iki işçi de ağır şekilde yaralanmıştır. Yaralılar Eyüp Sosyal Sigortalar ve İlk Yardım Hastahanesi'ne kaldırılmışlardır.

İtfaiye yetişti :

Patlamaların duyulması üzerine, Beyoğlu İtfaiye ekipleri derhal olay yerine gitmiş ve çevreyi kordon altına alarak canla başla «hayatları pahasına» çalışıp alevleri kontrol altına almışlardır.

Gaz tüplerinin patlayarak etrafa sıçramasıyle iskele yanındaki bütan gazı deposunda da yangın çıkmış, ne var ki itfaiye erlerinin cesurane çalışmaları sonucu söndürülmüştür.

Mecidiyeköy Vergi Dairesi'nin, iki yıldan beri zarar gösterdiği için vergi ödemediğini açıkladığı işadamı Hüseyin Taşdelenler, 610 bin lira ödeyerek satın aldığı Lincoln Continental marka lüks Amerikan otomobili ve otomobilin üzerine oturan kızı Nurcan ile görülüyor.

İki yıldır vergi ödemeyen işadamı 610 bin liraya otomobil aldı!

Hüseyin Taşdelenler adındaki 50 yaşında bir işadamı 610 bin TL.na kızına sınıf geçme hediyesi olarak bir otomobil almıştır.

Amerikan Cumhurbaşkanı Nixon'un Sovyet Lideri Brejnev'e hediye ettiği otomobilin eşi olduğunu söyleyen işadamı «Arabayı, sınıfını geçen kızım Nurcan'a hediye olarak aldım. Kızıma canım feda olsun» demiştir.

Ayrıca bugüne kadar 25 yıl içinde 4 Cadillak, 1 Packart, 1 Buick ve 1 Chevrolet eskittiğini söyleyen zengin işadamı Hüseyin Taşdelenler'in 1971 ve 1972 yıllarında verdiği vergi beyannamelerinde ZARAR gösterdiği öğrenilmiştir.

Mecidiyeköy Vergi Dairesi mükellefleri arasında bulunan Taşdelenler'in iki yıldan beri vergi ödemediği Defterdarlık yetkilileri tarafından açıklanmıştır.

CHP İzmir İl Başkanı:

"İşçi 23.50 lira asgari ücretle yaşam kavgası vermektedir,,

CHP İzmir İl Başkanı Alev Coşkun, Türk - İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy'un «işçi 23,50 lik asgarî ücreti yeterli bulmuşturşeklindeki açıklamasına karşılık verdiği cevapta «büyük işçi kitleleri İzmir'de. 23,50 liralık bir asgarî ücretli günlük yaşantılarını sürdürme savaşı vermektedirler» demiştir.

İşçi kitlesinin pahalılık baskısı altında ezildiğini belirten Coşkun, özetle şöyle söylemiştir:

«1970 yılından bugüne kadar her yıl devletin resmî rakkamlarına göre fiatlar yüzde yirmi artmış, buna karşılık vatandaşın satınalma gücü en az yüzde 60 düşmüştür. Vatandaş bu oranda bir gelir artışına sahip olabil seydi asgarî ücretler bu oranda yükselebilseydi hayat pahalılığının sıkıntısını bugünkü kadar çekmezdi. Ancak bunun tamamen tersi olmuş, vatandaşın gelirine oranla fiatlar başdöndürücü bir hızla artmıştır. Bunun ekonomi ilmi yönünden anlamı şudur: Vatandaşın geçim sıkıntısı gittikçe artarken evine et ve pirinç alamazken, ekmek pahalılaşmışken bu enflasyon sonucu büyük sermaye çevreleri daha da zenginleşmiştir. Bu politika yıllardan beri uygulanan bir politikadır.»

Kaçakçılık önlenince çay satışı bir misli arttı

Güney sınır bölgelerinde alınan sıkı güvenlik tedbirleri sonucu, kaçakçılık kısmen önlenmiş ve tekel maddelerinin satışında büyük ölçüde artış olmuştur.

Sıkıyönetim döneminde özellikle Suriye sınırında güvenlik tedbirleri artırılmış, şehirlerarası sefer yapan vasıtalar devamlı kontrol edilmiştir. Bunun sonucu yurda kaçak eşya sokulması, yer yer imkânsız hale gelmiştir. Halkın çoğunun kaçak çay, kahve ve sigara kullandığı güney illerimizde, kaçakçılığın çok azalması sonucu tekel maddelerinden bazılarının satışı yüzde yüz artmıştır.

Bir yetkili, güne yıllerinde iki yıl önceye oranla Tekel'in çay satışının yüzde yüz, kahve satışının yüzde 75 ve filtreli sigara satışının yüzde 70 arttığını söylemiştir.

1973 yılında Adana ve Mersinde Tekel Maddeleri satış seviyesi 1970 yılı ile kıyaslanamayacak kadar yükselmiştir. Hatta 1972 yılına göre 1973 yılında Adana ve Mersin'de çay satışı yüzde sekasen kahve yüzde 60 filtreli sigara yüzde 40 fazlalaşmıştır. Adana ve Mersinde 1973 yılının Ocak ve Şubat aylarında çay satışı 47 bin kilo iken, Mayıs ve Haziran aylarında 67 bin kiloya ulaşmıştır.

Adana Tekel Başmüdürlüğü 1973 yılının ilk 6 ayında 116 milyon 626 bin lira değerinde bir milyon 60 bin 920 kilo çeşit sigara, 13 milyon 603 bin lira değerinde 332 bin 295 kilo çay, 4 milyon 357 bin lira değerinde 173 bin 355 kilo kahve satmıştır.

Güney illerinde Tekel'in çay, kahve ve sigara satışının rekor seviyeye yükseldiği ifade edilmektedir.

Türkiye ortalamasının Avrupanın çok altında olduğu ifade edilmektedir. Avrupada fert başına düşen şeker yılda 40-42 kilograma çıkmaktadır.

Öte yandan Elâzığ Bölgesinde pancar kampanyası 1 Eylül tarihinden itibaren başlayacaktır. Pancar alımı hükümetce tespit edilen fiyat üzerinden yapılacaktır.

NİSAN SONUNA KADAR YURT DIŞINA 38 BİN 414 KİŞİ ÇALIŞMAYA GİTTİ

Yurt dışına 1973 yılının ilk dört ayı sonunda 38 bin 414 işçi gittiği bildirilmektedir. Kurum kanalıyla geçen yılın ilk dört ayında giden işçi sayısı ise 16 bin 993 olduğuna göre artış yüzde ikiyüz oranında bulunmaktadır.

Öte yandan bu yılın ilk dört ayı sonunda yurda gelen işçi dövizi miktarı geçen yıldan 113 milyon dolar fazlalıkla 268 milyon 200 bin dolara yükselmiştir. Buna göre artış oranı yüzde yetmişüç onda üçü bulmaktadır.

Yanıkyan müebbet hapse mahkûm oldu

27 ocakta iki Türk diplomatını bir otelde öldürmekten suçlu bulunan 78 yaşındaki Gürgen Yanıkyan, Santa Barbara Mahkemesince müebbed hapis cezasına çarptırılmıştır. Kaliforniya Eyalet Kanunlarına göre, Yanıkyan yedi yıl cezaevinde kaldıktan sonra adil makamlardan cezasının kalan kısmının affedilmesini isteyebilecektir.

Yanıkyan Türkiye'nin Los Angeles Konsolosu Mehmet Baydar ve Konsolos yardımcısı Bahadır Demir'i tazminüden öldürmek suçundan 2 temmuzda hükümgiymişti.

Yanıkyan altı hafta süren duruşmasında iki diplomatı öldürdüğünü kabul etmişti.

SUSUZLUKTAN KAZAN PATLADI 8 İŞÇİ YARALANDI

Sincanköy'deki «Lilideterjan fabrikasında soğutma suyu yetersizliği nedeniyle kazan patlamış ve ikisi ağır olmak üzere sekiz işçi yaralanmıştır.

Bir işçi güneş çarpması sonucu öldü

Mersin'de ısı gölgede 41 dereceye yükselince halk tarlalarda çalışamaz olmuştur.

Çavuşlu köyünde bir tarlada çalışmakta olan 30 yaşındaki Mehmet Üzgün adında bir işçi güneş çarpması sonucu ölmüştür.

İlgililer kavurucu sıcakların insan sağlığına zararlı bir hal aldığını söylemişlerdir.

Ortak Pazar ve Türkiye

Geçen sayıdaki yazımızda Ortak Pazar'ın doğuşunu hazırlayan tarihsel şartları genel hatlarıyla vermiştik. Avrupa kapitalizminin, gittikçe devleşen ve emperyalistleşen Amerika kapitalizmi önünde varlığını koruma ve güçlenme kaygusunun ürünü olan Ortak Pazar Amerkan kaptalizminin önüne bir başka kapitalist güç olarak dkilmişti. Amacı, Amerikan kpitalizmi ne kadar güçlüyse ondan daha güçlü olmaktı. Bu amaçla Avrupanın, gelişkin kapitalist ülkeleri elele vermişti. Ekonomilerini bütünleştiriyorlardı. Ekonomilerini geliştiriyorlardı. Apaçıktı ki, ekonomik bakımdan güçlü olmak demek her bakımdan güçlü olmak ve egemen olmak demekti. Bunu biliyordu. Avrupanın kapitalist ülkeleri.

Gene geçen yazıda Türkiyenin 1959 yılında Ortak Pazar'ın kapısını çaldığını ve bazı şartlarla ortak üye olabildiğini söylemiştik. Üç kademede alıyordu Ortak Pazar ülkeleri Türkiyeyi aralarına. a) Hazırlık dönemi. b) Geçiş dönemi. c) Son dönem. 1963'de üye olarak kabul edildik. Hazırlık dönemini 1970'de bitirerek Geçiş dönemine girdik. Geçiş dönemi 22 yıl sürecek.

Ortak Pazar'ın kapısını çalan sadece biz değiliz. Bakın: Yunanistan, Mısır, Lübnan. Kıbrıs. Urdün. Cezayir. İsrail. İspanya, Portekiz. Fas, Tunus, Malta, vb. Aslında, Ortak Pazar'ın kapısını çalan ülkeler diyoruz ancak, Ortak Pazar bu ülkeleri elde edebilmek için neler yapmıyor. Ortak Pazar'ı onlara çekici getirmek dolayısıyla bu ülkeleri pençesine alabilmek için göstermediği kolaylık, tanımadığı olanak yok. Bütün bunlara karşı, örneğin, Arnavutluk. Libya gibi ülkeler Ortak Pazar'a hiç yüz vermiyorlar. Ortak Pazar'ın bütün davetlerini geri çeviriyorlar. Diğerleriyle ortaklık anlaşmaları imzalanmış.

Şimdi size bir tablo çizeceğiz. Düşünerek izleyiniz:

ORTAK PAZAR ÜLKELERİ	
ORTAK	PAZAR
Batı Almanya.	Türkiye Yunanistan
İngiltere.	Mısır Lübnan Kıbrıs
Fransa, Hollanda	Urdün Cezayir İspanya
Belçika Lüksemburg	Portekiz İsrail Fas
Danimarka İtalya	Tunus Malta
İrlanda	

Tabloda apaçık görülmektedir ki, Avrupanın en semirmiş, gelişkin ülkeleri ortak olmuşlar. Geri kalmış ya da yeni kalkınma yolunda birkısım ülkeler de onlara Pazar olmuş durumda. Bu iki bölüm ülkelerden hangi taraf daha zengin? Hangi tarafın daha çok üretimi var? Birinci tarafın değil mi? Üyleyse, bu demektir ki, birinci taraf ülkeler, yani ortaklar. ürettikleri malları gidip bir pazarda satmaları gerek. Pazar kazanmaları için. İşte aradıkları pazarlar da ayaklarına gelmiş; Gerikalmış ülkeler.

Şimdi. Ortak ülkelerle. onlara pazaryeri olacak olan ülkelerden sadece kendi ülkemizi bir kıyaslayalım bakalım da onların yanında durumumuz nedir görelim.

ORTAK PAZAR ÜLKELERİ NÜFUSLARI KİŞİ BAŞINA YILLIK GELİRLERİ BİR YILDA ENDÜSTRİYEL GELİŞME ORANLARI

Batı Almanya.	61 Milyon	14 000 Frank (x)		161
Belçika	10 Milyon	13 000 "		147
Danimarka	5 Milyon	18 000 "		163
İngiltere	55,5 Milyon	11 000 "		130
İtalya	54 Milyon	8 000 "		149
İrlanda	3 Milyon	6 000 "		169
Hollanda	13 Milyon	12 000 "		203
Lüksenburg	338 000	12 000		130
TÜRKİYE	36 Milyon,	1100 "		2
		(5 yıllık döneminde	plân %)	7.7)

(x) Frank-Fransız parasıdır. Bütün ülkelerin kişi başına yıllık gelirleri Fransız parasına göre ayarlanmıştır.

Şimdi, yukarıdaki tabloya baktığımızda, nüfus olarak birçoğundan kalabalık olan Türkiyenin kişi başına düşen yıllık gelir olarak ve bir yılda sağladığı endüstriyel gelişme oranı bakımından, öteki ülkelerden ne kadar geride bulunduğu apaçık görülüyor. O minimini Lüksemburg, bile ekonomik bakımdan bizden kat kat ilerde, değil mi? O Ortak Pazar ülkeleri ki, ürettiği tereyağı. depolarda yığıla durur da. satacak yer bulamaz. Böylesine üretimi fazla olan bir dev. 1972'nin Mayıs ortasından Ekim ayı ortasına kadar Ortak Pazar ülkeleri tarafından üretilen ve SATILAMAYAN, elde kalan tereyağ miktarı 117 000 tondan 350 000 tona çıkmıştır. Bu miktar Roma, Brüksel, Hamburg ve Amsterdam'da yaşayanlarını ağırlıklarından bile fazladır. (1)

O Ortak Pazar ülkeleri ki, yurttaşlarının satınalma güçleri son 12 yılda 12 kat artmıştır. Yani ellerindeki 12 lirayla 12 yıl önce bir kalem alabiliyorken bugün 11 liralarıyla 12 kalem alabiliyorlar (2) Bizdeki gelişme de tam tersinedir. 12 yıl önce elimizdeki 12 lirayla 12 kalem alabiliyorken bugün, aynı parayla bir kalem alabiliyor olduk. Üyle değil mi?

Böylesine gelişmiş. ihtiyaç fazlası mallarını satamaz hale gelmiş Üretim maliyetleri böylesine düşük. dolayısıyla ucuz mal satan ülkeler karşısında onlara ortak olacağız da. mallarımızı onların pazarlarına süreceğiz. Ve kalkınacağız. Bizim onlara, rakipsiz olarak satabileceğimiz tek malımız fındığımızdır. Onu da eloğlu ihtiyacı olduğu kadar alır. Aman Türkiye daha fazla kâr etsin de kalkınsın diye düşünüp ihtiyacından fazla alamaz ya. Bir insan günde enfazla 150 gram fındık yer. Bundan fazlasına para verir mi eloğlu?

Üyleyse, Ortak Pazar ile rekabet edlbilmek için üretliklerimizin maliyetlerini düşürmemiz gerekir. Maliyet düşürmenin çağdaş yolu da büyük firmalar kurmak. bunların teknolojik aletlerle donatmaktır. Böylesine gücümüz yetmediğine göre bir yol kalıyor. O da işçi ücretlerini düşük tutmaktır. İşte, Türkiyedeki sermaye sahiplerinin, Ortak Pazar hayranı kapitalistlerimizin yaptığı da budur. İşçinin ekmeğinden kısarak maliyet düşürmek. Bunu da sağlamak için işçilere keyfi baskılar mı istersiniz, işçi çıkarmalar mı istersiniz, sendikaları kapattırmak için çabalar mı istersiniz ne gerekiyorsa yapıyor bizim sermaye takımı. Üneğin, bakın: Ortak Pazar'a üye devletlerden birkısmında işçilerin sendikalaşma oranı şöyledir: Belçika'da 100 işçinin 66'sı Sendikalıdır. Lüksenburg'da 100 işçinin 50'si Sendikalıdır. Hollanda'da 100'de 40'ı. Ya Türkiye'de? Türkiye'de 100 işçinin ancak 9'u sendikalıdır (3). Bu durumda bile, 100 işçinin 9'unun sendikalaşmasına bile tahammül gösteremeyen sermayecilerimiz, sendikalara karşıdırlar. Sen, Avrupada olanı, ya ni sendikaları karşına al, kaldırmağa uğraş, sonra Avrupanın düzeyine çıkacağız de. Olur mu?

Türk sanayiinde işçi başına verim Ortak Pazar ülkelerinden iki kat düşüktür. Bunun yanında bir de ücretleri düşük tutarak maliyeti düşük tutmağa çalışmak, arttırmamız şart olan üretimi daha da düşürmek demektir. Bu akılla nasıl rekabet edeceğiz Ortak Pazar deviyle?

Bugün, ekonomik birliklerini sağlamlaştıran Avrupa ülkeleri, 1980 yılında siyasal birliklerini gerçekleştireceklerdir. Yani bir devlet haline gelecekler. Bunun hazırlıkları içerisindeler. Adamlar bunun kararını aldılar bile. Uğraşıyorlar. Biz de onların arasında olsa olsa bir küçük eyalet olup çıkarız artık.

Böylesine dengesiz ve haksız ekonomik eşitsizlikler içinde ortaklık yapmak bir boa yılanıyla güvercini beraber yaşatmağa benzer. Bunu gayet iyi bilir Türk sanayicileri de. sermayecileri de. Ancak. onlar, kendi ikballeri uğruna ülkelerini bu boa yılanına teslim etmekten çekinmezler. Çünkü, kuyruk altı öncüsü gibi, dev kapitalist tröstlerin. kartellerin, firmaların kuyrukları altında çaplarınca rahat yaşamak onlar için tek hedeftir. Onlar, denize küçücük takalarıyla açıldılar ya isterse geride orman yansın, vız gelir onlara. Ancak, Ortak Pazar'a girmeğe canatan sermayecilerimiz, sanayicilerimiz düşünmüyorlar ki, Ortak Pazar denen koca okyanusda dev dalgalar da vardır ve küçücük takaları, gün olur, onları kurtarmağa yetmez.

Ortak pazar'la ticaretimizin son durumu

Ortak Pazar'a henüz geçiş devresindeyken, yani henüz «yarım üye»yken Ortak Pazar'la yaptığımız ticaret durumumuz şöyle bir görünüm göstermektedir: (Kaynak: Eskişehir Sanayi Odası Haftalık Haber Bülteni. Sayı: 156. Tarih: 16. Temmuz. 1973)

1973 yılının ilk beş ayında, yani 1973'un Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs aylarında Ortak Pazar ülkelerinden yaptığımız ithalât, yani Ortak Pazar ülkelerinden satın aldığımız mallar miktar olarak geçen yıla oranla azalma gösterirken, satınaldığımız mallar için yurt dışına ödediğimiz para miktarında artma olmuş. Daha açık anlatırsak, geçen yılın ilk beş ayında Ortak Pazar ülkelerine 248 Milyon Dolar ödemişken, 1973 yılının ilk beş ayında ödediğimiz para 344 Milyon Dolara çıkmış. 344—248 = 96 Milyon Dolar fazla ödemede bulunmuşuz. Daha da açığı, ülkemizin kasasından o zengin, ihtiyacı olmayan ülkelerin kasalarına 344 Milyon Dolarımız geçmiş gitmiş.

Ortak Pazar ülkelerinden 1972'nin ilk beş ayında 1 Milyon 84 bin ton mal ithâl etmişiz, yani satınalmışız. 1973'ün ilk beş ayında ithâl ettiğimiz mal, 1 Milyon 44 bin ton İşin açığı şu : 40.000 ton daha az mal almışız 1973'de, 96 milyon dolar daha fazla ödemede bulunmuşuz. Haydaa. Sen bir yıl öncesine kıyasla daha az mal satın al, daha çok para öde. Bu da Ortak Pazar oyununun yeni bir numarası mı dersiniz?..

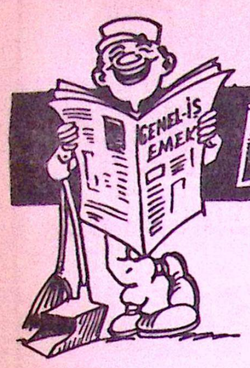

MİZAH ..!

HANGİSİ?

Genç kadın, arkadaşına dert yanıyordu:

— Sorma şekerim, kocam yatakta fena halde horluyor, bilmiyorum hangisi daha ucuz, onu bu hastalığından iyi edecek doktor mu, yoksa beni ondan ayıracak avukat mı?...

SEN ALMAZSAN BEN ALIYOM

Küçük Ahmet genç yaşta mirasa konar, aylarca ne iş yapacağını bilemez, sallana sallana gezer durur. Köyde ileri gelen ihtiyarlar sığır alıp satma işinin kârlı bir iş olduğunu, yanına iki arkadaş almasını, kendisinin nasıl hareket edeceğini yardımcılarının neler diyeceklerini öğretirler.

En samimi iki arkadaşını yanına alır, alışverişin provasını kendi aralarında yaparlar, bakarlar ki az zamanda çok para kazanıyorlar. Sevinçlerine diyecek yok, hemen köylerden birkaç sığır satın alıp pazarın yolunu tutarlar!

Ali mal sahibi, Ahmet müşteri kızıştırıcı, Veli ise en sonunda yaklaşıp her iki tarafın arasını bulacak. Böylece kavil kurarlar, dağılırlar... İlk müşteri gelmiştir:

— Bu ala dana kimin?

— Görüp durun bizim işte ya.

— Kaç gaymeye olcek bu?

— Köyde bu mala amcemin oğlu Hasan 8800 gayme vedi de vemedik. Ödencek senedimiz va, günü de yakleşdi. Sen alcesen goley ederiz.

— Goleyi va mı, kaça olcek söle hele?

— Akedeş bu mal sana 9000 gayme olu. der...

Bu lâkırdıyı duyan paralı Ahmet durur mu, hemen yaklaşarak:

— Gaça deyo gaça deyo?... Duyen hele bi baken len...

Müşteri:

— 9000 gayme olcek deyo...

— Bene baksağıza bihele aldancek göz va mı bende... Bu mal çok acar. (Elini ala dananın sırtına vurarak), Maşşallah maşşallah, ala danaya da maşşallah... Çabuk cuvap ve, sen almazsan *ben alıyom bu malı 9500 gaymeye len!... demez mil?.*

Sonunu beklemek gerek

Karısının salık verdiği ilâcı isteyen adam, umutla sordu:

— Bu ilâcın uykusuzluğu kesinlikle ortadan kaldıracağından emin misiniz?

Eczacı:

— Bilmem, dedi. Etkisini sizde göreceğiz.

— Canım, bir eczacı sattığı ilâcın hangi hallerde kullanılacağını bilmez mi?

— Valla mösyö, dedi eczacı, şimdiye dek şu istediğiniz ilâcı biz fare zehiri olarak satıyorduk da...

At bilir

Haraya giden yeni zengin, en azgın atlardan birini göstererek:

— Şu ata binmek istiyorum, dedi.

At bakıcısı cevap verdi:

— O halde elli frank ödeyeceksiniz.

— Paranın önemi yok. Elli franka bir saat mi binmiş olacağım?

— Başkasının işine karışmam bayım. Fiyatı tâyin etmek bana aittir. Ama sizi sırtında ne kadar tutacağı, ata ait!

Dırdırdan uzak

Doğumunun yüzüncü yıldönümünü kutlayan büyükbabanın çevresini kuşatan dostları, uzun ömürlü olmanın sırrını öğrenmeye çalışıyorlardı. Biri sordu:

— Sigara içiyor musunuz?

Büyükbaba güldü:

— Ondört yaşımdan beri...

— Alkol?...

— Delikanlılığımdan beri içerim.

— O halde, dediler, yüz yıl yaşayabilmek için ne yapmalı?

— Benim yaptığımı, dedi büyükbaba. Sekseh yıl önce karımla evlendiğimizin ilk gecesi şöyle bir karar aldık: Kavga ettiğimizde haksız olan hemen sokağa çıkacak, sinirleri yatıncaya kadar dışarda dolaşacaktı. Hemen iki akşam sonra hiç yoktan bir kavga çıktı. Anlaşmamız uyarınca dışarı çıkıp temiz havada dolaştım, dolaştım...

— Evet dediler, sonra?...

— İşte ahbaplar, açık havada yüz yaşına ulaştım!

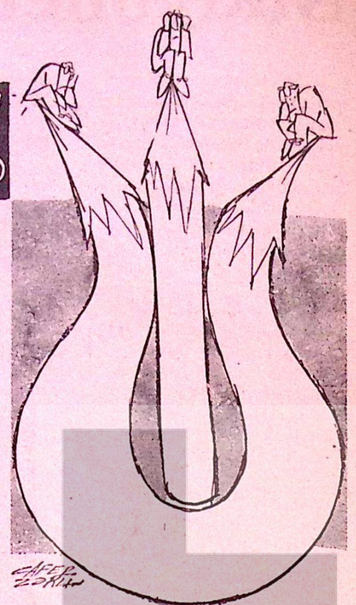

«İSTANBUL FESTİVALİ!»

NE VAKİT YEMELİ

Doktorun birine, ne vakit yemek yemelidir? diye sormuşlar. Doktor:

— Bunu bilemiyecek ne var zenginler açıktığı zaman, fakirlerde, ne vakit yiyecek bulabilirse... Cevabını vermiş.

Bal gibi biliyor

Öğretmeni sordu:

— Büyüyünce ne olacaksın?

— Ya ressamı, ya yer silicisi, ya da doktor olacağım.

— Fakat bunlar birbiriyle ilgisi olmayan meslekler.

— Evet, öyle..

— Demek ne istediğini sen de bilmiyorsun?

— Nasıl bilmem?... Kadınları çıplak görmek istiyorum!

Terfi

Yeni hizmetçilerinin evleneceğini duyan evin hanımı:

— Evleneceğine sevindik kızım, dedi. Ama bizi bırakacağına üzüldük doğrusu.

— Üzülmeyiniz efendim, diye cevap verdi hizmetçi. Yanınızdan ayrılmayacağım. Oğlunuzla evlenip, gelininiz olacağım!

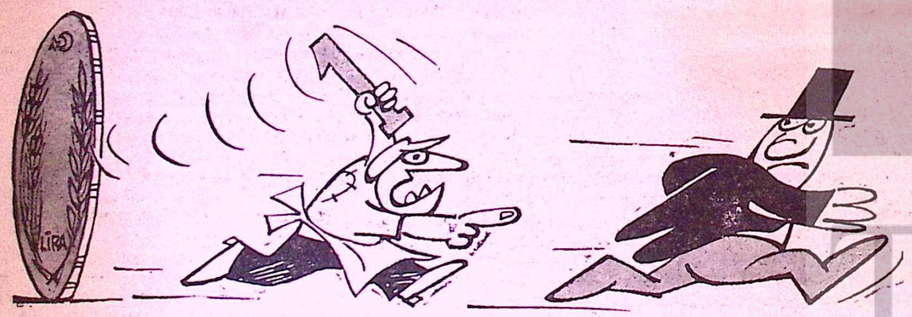

— Piyasada para darlığı var. —

— Tedbir almaz, lâfla durumu idare edersin ha!..

BİLMİŞGİLLER AİLESİ

Sıkıyönetim

24 Temmuz 1973 günü parlamento olaganüstü topla narak (tatildeyse ya) sıkıyönetimin üç ilde yeniden uzatılması kararını aldı. İktidar Partilerinin oylarıyla alındı bu karar. Demek ki, bu partiler, halkın serbestçe konuşmasını, gerçekleri açık açık öğrenmesini, kısacası, uyanmasını, istemiyorlar. Bir parti ki halkın uyanmasını istemez, ona sormaz mısınız, siz ülke yönetmek için mi sürü gütmek için mi bizden oy istiyor sunuz?

Halkın, güvenerek (aslında tam tanımadan, tanısa tes li metmez). devlet gemisini teslim ettiği bir parti beceriksiz tutumuyla, halka karşı icraatıyla devlet gemisini 12 Martta kayalara bindirdi. Şimdi yeniden, büyük bir piş kinlikle dümeni halkın gene ellerine vermesini istiyor. Bu ne vurdumduymaz rahatlıktır? Bu ne pişkinliktir? Asıl çelişki şurada ki bu partinin ve halka karşı olan yandaşı partilerin karanlık oyunlarını, beceriksizliklerini söylemek demek sosyalistlik, komünist lik demek kabul edilmekte ve sıkıyönetime sebep gösterilmektedir. Bu durumda, ulusal kaygularla, anarşiyi ve so kak hareketlerini ,ortadan kaldırmak için ülkemizi kanlı kavgaların eteklerine götürenleri uslandırmak için koyulan sıkıyönetim uygulamasını da sermaye çevreleri, egemen çevreler kendi çıkarları yönünde kullanıyorlar. Kullanmamalılar. Sıkıyönetim onların, gerçekleri halktan gizlemesi için, kusurlarını kamufle edebilmeleri için bir araç olarak konulmadı.

Ne yazık ki, geri kalmış ülkelerde, demokrasinin tam işlemediği ülkelerde, egemen güçler demokrasinin her kurumunu kendi çıkarlarını korumak için, yerlerini sağlamlaştırmak için kullanabiliyorlar. Geri kalmışlığın kaderi bu. Bu kaderi, yoksul halk uyandıkça, yerini çıkarlarını gördük ve karşısında olanları bütün kirli çamaşırlarıyla tanıdıkça, ortadan kaldırabilecektir.

sözlük

ancak, bir geri kalmış ülke için büyük tehlikedir. Büyük ekonomik güce sahip Ortak Pazar ülkeleri kendi aralarında gümrük duvarını kaldırdılar. Şimdi bizim gibi ekonomik bakımdan onlara göre çok geri ülkelere bunu gösterip «hadi siz de gümrük almayın bizden» diyorlar. Tuzaktır bu. Biz onlardan gümrük almadığımız gün onların bütün malları pazarlarımızı istila edecek ve Türk sanayii tam anlamıyla çökecektir.

Türk hükümetleri kabul ettiler bu isteği. Bu tuzağa bile bile düştüler.

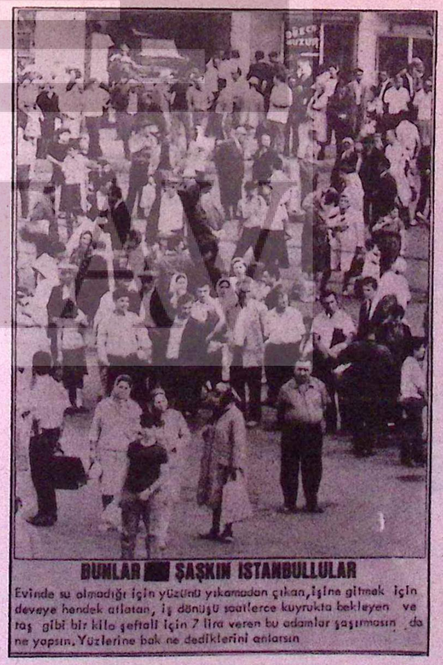

BUNLAR ŞAŞKIN İSTANBULLULAR

Evinde su olmadığı için yüzünü yıkamadan çıkan, işine gitmek için deveye hendek atlatan, iş dönüşü saatlerce kuyrukta bekleyen ve taş gibi bir kilo şeftali için 7 lira veren bu adamlar şaşırmasın da ne yapsın. Yüzlerine bak ne dediklerini anlarsın

Kongre

Şaban Aykın, Hüseyin Yılmaz ve Şahali Yılmaz getirilmişlerdir.

Denetim Kurulu'da şöyle teşekkül etmiştir: Fevzi Sırt, Sabri Üfler ve Şaban Öz kaya. Aynı kurulun yedeklik lerine Ramazan Cingöz, Ali Hamuryutan ve Hüseyin Şimşek seçilmişlerdir.

Şube Onur Kurulu'da şu üyelerden kurulmuştur: Cafer Bingür, Osman Koca ve Bayram Çelik. Yedekliklere: Şemsettin Özlü, Celâl Çalışkan ve Mustafa Kuzgun seçilmişlerdir.

Genel-İş EMEK, Antalya Şubemizin yeni yöneticilerini kutlar, kendilerine çalış malarında başarılar diler.

İsmail Çelik'i kaybetlik

Bitlis Belediyesi Temizlik işlerinde çalışan İsmail Çelik geçirdiği bir iş kazası sonucu aramızdan ayrılmıştır.

Bitlis Şubemizin en yaşlı üyesi olan Çelik'in cena ze törenine Sendikamız Bitlis Şubesi yöneticileri, işçiler ve kalabalık bir halk topluluğu katılmıştır.

Genel-İş EMEK, merhuma Tanrıdan rahmet, kederli ailesine ve mesai arkadaşlarına baş sağlığı diler.

pirinç

teneffüs edip ayakta kalmaya öylesine alışkındır.

Fakat bütün bunlar için sebep görmüyoruz. Cennet gibi bir vatanımız, milyonlarca iyi niyetli insanımız var. Bu işler demokratik koşullar için de düzelecek. Bu oyunlara girişenler de zamanı gelince mahcup ve eksikli duruma düşecekler.

SORU — O halde siz pirinç kuyruklarının teşekkülünü yersiz ve gereksiz buluyorsunuz?

CEVAP — Başından beri anlatmaya çalıştığım ve dertli olduğum için zaman zaman konu dışına çıkıp dağıttığım hususları müsadenizle bir daha toplayayım. Bence pirinç darlığı yapma bir darlıktır. Bizim kadar çok buğday yiyen bir ülkede pirinç için kuyrukların teşekkülü bu konuda bilgisi olmayan halkın şartlanmalarıyle ilgili tutarsız bir davranışıdır. 14 liraya pirinç alıp yiyenlere tavsiye ederiz. 4 liraya satılan *bulguru tercih etsinler ve bunu yapabilirlerse çoluk çocuklarıyle birlikte daha iyi beslendiklerini daha çok ve daha kaliteli proteinler, vitaminler ve mineral maddeler aldıklarını bilsinler. İnsan, öncelikle yemek için mi yaşadığını yoksa yaşamak için mi yediğini bilme ve karara varma durumundadır.

hikaye

yardım. Bakıyorum okuma hırsı var içinde. Okuyup adam olma hırsı. Hoşuma gitti. Mesele...»

Gözlerini yüzüme çevirdi:

«Doktor olacağım abi!» dedi. «Bizim mahalledeki kör, topal, inmeli, sızıltıları tedavi edeceğim, hem de parasız!»

Parayı verdim. Aldı. Yıldırım gibi uzaklaştı. Sokağın başından yeşi geldi:

«Gazete, havadiis!»

Günler geçiyor her sabah saat gibi geliyor, gazetelerimi verdikten sonra ekliyordu:

«Üç lira kaldı borcum abi!»

Sonraları borcu iki liraya indi, bir liraya, daha sonra da elli kuruşa. En son gün gelir, iki gazetemi verirse borcunu ödemiş oluyordu ki, gelmedi. Şaştım. Neden gelmemişti? Elli kuruşumun üstüne yatabileceği aklımın kıyısından bile geçmiyordu. Sakın hadhangi bir trafik kazasında... sanki gerçekten olmuş gibi içim parçalanıyor, hızla gelen bir taksi, ya da bir hususinin altında kalmışcasına kanlı bir insan yavrusunun her yanı kırılmış cesedi kafamda canlanıyordu.

Günler günleri, günler, haftaları haftalarda ayları kovaladı.

Unutmuştum.

Bir başka çocuk getiriyordu gazetemi. Bu ondan da cılız, ondan da üfürsen uçacak gibiydi. Onun da bir başka hikayesi vardı çocuk omuzlarında taşıdığı.

Karların savrulduğu bir kış sabahıydı.

Yazı makinamın başına geçmiştim.

Şimdiye kadar hiç işitmediğim cılız bir çocuk sesi:

«Gazete havadiis!»

O muydu? Fakat hayır, olamazdı. Pek cılızdı. Pencerenin önünde durmuş ısrarla vızıldayıp duruyordu:

«Gazete, havadiis!»

Açağı indim. Her günkü ratıcıdan almıştım oysa gazetem. Kapıyı açtım:

Kısa pantolonlu, minnacık bir çocuk. Savrulan karlarla ıslanmış gazeteleriyle titreyip duruyordu.

«Aldım kusura bakmasın dedi amca!»

«Ne bu?»

«Elli kuruş borcu varmış size de..»

«Kendisi nerede?»

Ağlamadı, hıçkırmadı. Taş gibi:

«Öldü» dedi. «Dün Edirnekapı'ya gömdük...»

ELLİ KURUŞ'u uzattı. Sonra çekip giderken:

«Gazete, havaadiis!»

ROMAN

CEMİLE

YAZAN: ORHAN KEMAL
ÇİZEN: SÜLEYMAN YURDAKUL

Tam bu sırada esen nemli bir rüzgâr Deveci Halil'i içten titretmişti ki, karşıda, ta karşıdaki kalabalık meşeliğin hemen gerisinden kalkan dört insan karaltısına dikkat etti. Karaltılardan üçü ayrı yönlerde kaybolurken, dördüncü karaltı yola indi, bir cıgara yaktı.

Şehir uzaklarda bir çizgi, ışıktan bir çizgi gibi gözükmekteydi.

Kleviand pamuğunun devşirildiği bu mevsimde tarlalar insan dolu olduğu için, Deveci Halil aldırış etmediyse de, geçenlerde şehrin burnunun dibinde çevrilip soyulan otomobili hatırlayarak, eli kara donunun sağ cebindeki parlak dimirli sustalısına gitti.

Yolun kenarındaki adamın hizasına gelince:

— Selamünaleyküm ! dedi.

Kasketi ensesine yıkılı adamın yüzü pek belli olmuyordu. Makinist kılıklı, uzun boylu, zayıf biri.

— Aleykümselam Halil ağa!

Cevabını verince, Deveci Halil durdu, eğildi, adamın yüzünü görmeye çalıştı.

Beriki:

— Ne o dedi, tanıyamadın mı ne?

Sivri çeneli, uzunca bir yüzdü.

Sesten alan Deveci Halil:

— Vay, dedi. İzzet ustaymış ! Ben de belledim ki...

Beriki güldü:

— Ne belledin? Eşkiya mı?

— Olur olur...

— Olsa napardın?

Parlak demirli sustalısını şakırtıyla açan Deveci Halil:

— Habibini şaşırırdım ! dedi.

Gülüştüler.

Deveci Halil:

— Bu saatta buralarda ne arıyon? diye sordu.

— Hiç. Şu karşı çiftliğin bozuk Hanomağını tamir ettim, piston rektifiyesi..

— Niye? Fabrikadan ayrıldın mı?

— Ayrıldım. Var bir yirmi gün..

— Demek ayrıldın?

— Ayrıldım...

— Şimdi ne iş görüyorsun?

— Henüz muayyen bir işim yok. Şurda burda çalışıyorum.

— Gündeliği doğrultuyorsun ya?

— Eh. Doğruluyor demektir..

— Sen işsiz kalman canım, kurt gibi adamsın..

— Belli olmaz.

— Ne belli olmazı yahu.. Geçen gün bir yerde konuşuluyordu, senden laf açıldı, bu Çukurova'da üstüne zor bulunur dediler!

— .....

— Senin köroğlu da çalışıyor mu?

— Çalışıyor..

— Hastalığı noldu?

— Bildiğin gibi.

— Yahu sen akıllı adamsın.. Hasta avrat, hasta hasta çalıştırılır mı?

BİR HİKÂYEMİZ VAR

orhan kemal

elli kuruş

İSTER LAPA LAPA KAR, İSTER şarıl şarıl yağmur yağsın, isterse de bütün gecenin ayazından karlar dona kesmiş olsun, sabahın beş buçuğunda karanlıkları ürperten sesiyle sokağa girerdi :

«Gazete, havadis!»

makinamın başına geçtiğim için, bu kara, yağmura, ayaza kafa tutan bu canlı, bu pırıl pırıl ses beni yazı makinamın başında bulurdu. Gazete paralarını akşamdan masamın kıyısına koyduğum için, bekletmez, koşardım sokak kapısına. Gazetelerimi hazırlamış olurdu. Uzatır, paraları alır, saymağa filan lüzum görmeden cebine atar, donmuş burnu buhar kazanı gibi tüterek uzaklaşırken, canlı, yaşama dolu sesiyle sokağı gene neşelendirirdi:

«Gazete, havadis!»

Anlattığına göre, gazetelerden birinde tahsildarlık yaparken kötü bir kadının ardında evini, İstanbul'u bırakıp İzmir'e mi ne giden babasına annesi ilkin çok kızmışsa da,, sonraları, «Ne yapalım? Bizden daha iyisini bulmuş olacak. Uğurlar olsun!» deyip kolları sıvamış, Karaköy'deki eczahaneye girmiş, Görevi, boş ilâç şişelerini uzun tel saplı? fırçalarla yıkamakmış, Bir beş, on, yüz, bin şişe değilmiş ki, belki on binler, belki de yüzbinlerce. İsteyeni olsa haminnesi hemen everecekmiş onu, ama yokmuş isteyeni. Bir gün kendi kendine: «Şimdi herkes güzel kadın alıyor» demiş. «Benim gibi kara, kuruyu kim ne yapsın?»

Haminnesi Tahtakale'de tuz cuda çalışıyormuş. Annesinin eczahaneden kazandığıyle kıt kanaat geçiniyorlarmış ama, şu son zamlar olmasa. Çaresiz okulu beşten bırakıp annesiyle haminnesinin kazançlarına bir şeyler katabilmek, için olmazsa üç yaş küçüğüyle kendisinin okul masraflarını çıkarabilmek yolunu tutmuş, gazete satıcılığına başlamış.

«Okumak istiyorum abi, İlki, sonra ortayı, daha sonra da liseyi bitireceğim. Liseyi belki de yatılı sınavını kazanıp parasız okurum. Ama mutlaka okuyacağım. Kardeşim de Babamıza benzemiyeceğiz hiç. Kardeşim diyor ki, o zaman babam ihtiyar olur. Saçı sakalı ak pak, elleri titreye titreye gelir. Yalvarır. Acır mıyız?»

Mevsim? bahara dönüştü ama gene de çok soğuktu.

«Sen ne karşılık verdin kardeşine?»

Omuz silkti:

«Acımak lâzım ama, olmaz ki, Baba. Anneme sordum, canı çıksın dedi. Haminnem ateş püskürdü. Fakat olmaz dedim kardeşime. Annemle haminnemden habersiz...»

Sabahın erken saatinde kalkıp koşuyormuş gazete bayiine. Bayi ana baba günü. Kendi gibi o kadar çok okulu çocuk varmış ki, bayi gazetelerini nazla veriyormuş, Daha kötüsü de, gazeteleri alırken bayie kapora vermek!

«Babamın bir arkadaşı vardı Sabir Bey amca ona gittim. Annem duysa öldürürdü. Hele haminnem! Ona da içerliyorum, varsa rahmetli kocası, yoksa rahmetli kocası, yani dedem, polis miymiş Atatürk devrinde, komser mi.. karakalem bir resmi var haminnemde, kırpık bıyıklarıyle iri yarı bir adam. Babam zayıftı. Güya torunlar çokluk dedelerine çekerlermiş. Nerede? Benim de, Şadan'ın da bilekleri ipince. İnsan bol bol yemezse değil mi abi?»

Karne zamanı birkaç gün gelmedi. Meraklanmıştım. Sınavlar sırasında olduğu için belki de sınava hazırlanıyor demiştim. İyi düşünmüşüm. Geldi pırıl pırıl sesiyle. Öksürüyordu:

«Kusura bakmayın abiciğim. Dersleri hazırlıyordum. Gece yarılarına kadar çalışıp, sabahleyin de erkenden uyanmak fena yordu. İki gün aksattım, Dilber hanım teyze öksürük için bir ilâç yazdırdı nerdee?»

«Niçin?»

«Beş yüz otuz kuruş be abiciğim!»

«Ben sana bu parayı versem?»

İçlere çökük gözlere, fırlak elmacık kemikleri, solgun derisinin donukluğu ile yüzüme öyle bir baktı ki:

«Öksürük ilâcını al diye.»

«Anlatım ama, siz benim neyimsiniz? Karşılığında benden ne isteyeceksiniz?»

Kötüye yormuş olmasından korkmuştum.

O:

Babamın arkadaşı da bana para vermişti. Bayle yatırdıydım. Sonra kazanıp götürdüm almadı. Sende kalsın dedi, yanağımı makasladı da paralarını suratına fırlatıp...»

«Ben o maksatla vermek istemiyorum ki..»

Belli olmaz. Babamın arkadaşı da sonradan o maksatla deyil yavrum dedi. Ben senin baba dostunum. Bir daha evinin önünden geçmedim. Eski bayi de. Ne kötü insanlar var şu dünyada. Haminnem, aman yavrum kendinize mukayet olun diyor. Pöh. onun demesine ne lüzum var? Çocuk muyum ben?»

Ona, gerekli beş yüz otuz kuruşu bir şartla vereceğimi söyledim:

«Şartım şu: Bunu, bana verdiğin gazetelerden ağır ağır ödeşirsin.

Oldu mu?»

Az önce öfkeden değişen hırçın yüzü yumuşamış, durulmuş, çocuksu halini almıştı:

«Şimdi oldu.» dedi. «Demek siz..»

«Ben ne babanızın arkadaşı ne de bayiim. Benimki

Devamı Sayfa 15'te